

Çok yaşa

Laik

Çağdaş

Demokratik

Cumhuriyet

Bizden Haberler'in değerli okurları,

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün bizlere en değerli armağanı ve eşsiz vizyonunun eseri olan Cumhuriyetimizin 100. yaşını, ülkemizin dört bir yanında büyük bir coşku ve gururla kutladık. Cumhuriyetimizin temelinde yer alan bağımsızlık, özgürlük, akılcılık gibi değerlerin ve her alanda yeniyi arayan ileri görüşlü devrimlerin ülkemiz için ne kadar önemli kazanımlar olduğunu bir kez daha anımsadık.

Ne mutlu ki; Cumhuriyetimiz sayesinde çağdaşlaşma yolunda güçlü adımlar atarak modern devletler arasındaki yerimizi aldık. Bize bu yolu açan Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ü aramızdan ayrılışının 85'inci yılında saygı, sevgi ve gün geçtikçe artan bir özlemle anıyoruz. Büyük önderimize ve Kurtuluş Savaşımızın tüm kahramanlarına duyduğumuz minnet, kalbimizden hiçbir zaman eksik olmayacak.

Koç Topluluğu olarak, Cumhuriyet'in bir asırlık tarihinin neredeyse tümüne tanıklık ettik. Tarih boyunca ve bugün hâlâ, Atatürk'ün ortaya koyduğu çağdaş uygarlık hedefine sarsılmaz bir bağlılık duyduğumuzu vurgulamak istiyorum. Koç Topluluğu olarak dünyanın dört bir tarafında attığımız her adım, elde ettiğimiz her başarı ile Cumhuriyetimize hizmet, ülkemizin ekonomik büyümesine öncülük etmeye ve toplumsal kalkınma yolunda sorumluluk almaya devam ediyoruz.

Cumhuriyet Bayramımızı; Atatürk'ün bizlere bıraktığı değerleri anımsamak, anlamak ve gelecek kuşaklara aktararak yaşatmak için önemli bir vesile olarak görüyorum. Her yıl gururla gerçekleştirdiğimiz Atatürk'ü anma iletişimi çalışmalarımız vesilesiyle kendisini anma çabamız ise; şüphesiz ki O'na duyduğumuz derin hasretin bir göstergesi. Bu ayki dergimizi de

bu yaklaşımla, Cumhuriyet değerlerimize ve Atatürk'ün fikirlerine ışık tutacak şekilde hazırladık ve tarih, kültür sanat, spor alanlarında birbirinden değerli sohbetler gerçekleştirdik.

Tarihimize tanıklık etmek için bir diğer paha biçilemez fırsat da, Vehbi Koç Vakfı kültür kurumlarımızdan olan Sadberk Hanım Müzesi'nin Cumhuriyetimizin 100. yılına özel gerçekleştirdiği bir sergi. Saraylı ve şehirli kadınların Avrupa modasını takip etmeye başladıkları 19. yüzyılın ikinci yarısından Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu döneme dek uzanan; ön planında kıyafetlerin, arka planında ise kadınların çağdaş yaşamdaki rollerinin ve elde ettikleri hakların irdelendiği "Mâzîden Âtiye Zarâfet" sergisini 19 Mayıs'a kadar Abdülmecid Efendi Koşkü'nde ziyaret edebilirsiniz. Serginin hikâyesini ve bu vesileyle düzenlediğimiz Cumhuriyet Balosu'ndan öne çıkanları, dergimizde ilgiyle okuyacağınızı tahmin ediyorum. Ülkemizden güç alarak, kurucumuz merhum Vehbi Koç'un "Ülkem varsa ben de varım, demokrasi varsa hepimiz varız" ilkesi doğrultusunda Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında da aydınlık bir gelecek için daha da çok çalışmaya, Atamızı anmaya ve anlamaya, Cumhuriyet'in değerlerini ebediyen yaşamaya ve yaşatmaya devam edeceğiz.

Sevgi ve saygılarımla,
Levent Çakıroğlu

CUMHURİYET ÖZEL

S.4 Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç:
"Cumhuriyet'in ikinci asrında da azimle çalışmayı sürdüreceğiz"

S.7 Koç Holding, Cumhuriyet'in 100. Yılı'nı kutlarken logosunu "Çok" olarak değiştirdi:
"Çok Yaşa Cumhuriyet!"

S.8 Türk Eğitim Vakfı Ailesi Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını kutladı!

İmtiyaz Sahibi Koç Holding A.Ş. adına Levent Çakıroğlu (Sahibi) Genel Yayın Yönetmeni Burçin Girit Sorumlu Yönetmen Şeniz Akan
Yayın Koordinatörü Özge Başefe Karbeyaz Yayın Direktörü Sema Uslu Editörler Filiz Tülek, Bilge Akgün, İlknur Eşsiz, Işıl Kaynarkan
Kreatif Direktör Halil Özbayrak Art Direktör Erdal Bayraktar Operasyon Direktörü Selim Erem İletişim ve İçerik Koordinatörü Beyzanur İyitütüncü
EditMedya Göztepe Mahallesi Ege Hatboyu Sokak No: 15/3 34730 Kadıköy, İstanbul editmedya.com
Yayın Türü Yaygın Yerel Süreli Yayın Süresi / Dili Aylık / Türkçe

CUMHURİYET ÖZEL

S.10 Koç Holding'ten "Cumhuriyet'in 100 Değeri Projesi"

S.16 Cumhuriyetimizin kazandırdığı değerler ve Atatürk üzerine sohbetler

32 SERGİ

"Mâziden Âtiye Zarâfet"
Değişimin, Kadının ve Modanın Gücü

S.12 Herkes İçin Bir Cumhuriyet Öğretisi
"Cumhuriyet'in İlk Sabahı"

ÇOK YAŞA CUMHURİYET!

► Gecede davetliler, hazırlanan Atatürk hologramı ile Atatürk'ün sesinden 10. Yıl Nutku'nu dinlediler.

KOÇ HOLDİNG YÖNETİM KURULU BAŞKANI ÖMER M. KOÇ:

**“CUMHURİYET’İN İKİNCİ ASRINDA DA
AZİMLE ÇALIŞMAYI SÜRDÜRECEĞİZ”**

KOÇ HOLDİNG VE VEHBİ KOÇ VAKFI’NIN DESTEĞİYLE, SADBERK HANIM MÜZESİ TARAFINDAN ABDÜLMECİD EFENDİ KÖŞKÜ’NDE DÜZENLENEN “MÂZİDEN ÂTİYE ZARÂFET, OSMANLI İMPARATORLUĞU’NUN SON DÖNEMİNDEN CUMHURİYET’İN İLK YILLARINA KADIN KİYÂFETLERİ” SERGİSİNİN AÇILIŞI VE TAKİBEN CUMHURİYET BALOSU GERÇEKLEŞTİRİLDİ.

Cumhuriyet değerlerini gelecek nesillere taşıma sorumluluğuyla hareket eden Koç Holding, Cumhuriyet'in 100. yıl kutlamalarına devam ediyor. Koç Holding ve Vehbi Koç Vakfı'nın desteğiyle, Sadberk Hanım Müzesi tarafından Abdülmecid Efendi Köşkü'nde düzenlenen "Mâziden Âtiye Zarâfet, Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminden Cumhuriyet'in İlk Yıllarına Kadın Kıyâfetleri" sergisinin açılışını takiben düzenlenen Cumhuriyet Balosu'na ev sahipliği yapan Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç, konuşmasına, "Ulu Önder Gâzi Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu ve ilelebet pâyidar kalacak olan Cumhuriyetimizin 100. yılını idrâk etmiş olmanın derin sevinç ve gururunu yaşıyoruz" diyerek başladı. Ömer M. Koç, "Bir asrı geride bırakırken, Cumhuriyetin sâdece bir hükûmet biçimi değil, yıllarca süren savaşlarla bîtap düşmüş bir milleti, uygar ve çağdaş bir geleceğe taşıyan, ülkemizin mâkûs tâlihini değiştiren, târihi bir dönüşümün simgesi olduğunu hatırlamamız icap eder. Cumhuriyet, bundan 100 yıl önce, pek az kimsenin hayâl edebildiği, ancak adı Mustafa Kemal olan bir dâhinin sebat ve azîmle yarattığı bir mûcizedir" diye konuştu.

Ömer M. Koç, Cumhuriyet'in eğitim, bilim, sanat ve kültür alanlarında gerçekleştirilen atılımlar, oluşturulan köklü kurumlarla, kadim medeniyetlerin beşiği bu topraklarda yeniden yakılan bir uygarlık ateşi olduğunu dile getirdi. Ömer M. Koç, "Cumhuriyet; ücrâ bir köyümüzden dünya çapında bir bilim insanı çıkarmak, hayâta tâlihsiz başlamış bir çocuğumuza uluslararası başarılar elde etmesi için gereken ortamı ve imkânları sağlamaktır. Ve de bilhassa kimsesizlerin kimsesidir" şeklinde konuştu.

Ömer M. Koç: "Cumhuriyet, çağın ötesinde bir istikbal hayali kurabilme özgürlüğüdür."

Ömer M. Koç, sözlerini şöyle sürdürdü: "Cumhuriyet, büyük bedellerle kazandığımız millî şerefimizin adı, çağın ötesinde bir istikbâl hayâli kurabilme özgürlüğüdür. Atamızın bu mukaddes eserini ve mîrasını muhafaza ve müdafaa etmek ise bizim birinci vazifemizdir. Memleketimize olan sevgi ve bağlılığımızla ülkemize hizmet etmeye, Cumhuriyetimizi ve onun değerlerini her tür şerâitte yaşatmaya ve muhafaza etmeye aynı kararlılıkla devâm edeceğiz.

ÖZDEN TOKER: "Atatürk, bizi hep merak etmeye teşvik ederdi"

Koç Holding'in Cumhuriyet Balosu davetlileri arasında, ikinci Cumhurbaşkanımız merhum İsmet İnönü'nün kızı Özden Toker de vardı. Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç'un hemen ardından bir konuşma yapan Özden Toker, duygularını şu sözlerle paylaştı:

Sizler beni alkışlıyorsunuz. Aslında benim sizi alkışlamam lazım. Bilhassa az evvel sevgili Ömer Koç'un yaptığı konuşmadan sonra kendimi çok mutlu hissettim. Kendimi Cumhuriyet'in ilk 10 yılında doğmuş biri olarak çok şanslı hissediyorum. Hem çok gurur hem de çok sorumluluk duyuyorum. Aranızda bana çok yakın aileler var; çocukluktan itibaren tanıdığım, saydığım, sevdiğim ve Cumhuriyet'in bugünkü hâline gelmesi için herkesin elinden geldiğinden fazlasıyla yaptığını ve laik Cumhuriyet'i yerleştirmek, yaşatmak için çalıştıklarını çok iyi biliyorum. Hepinizin ailesinde isimsiz kahramanlar var. Buraya geldim, sergiyi gezdim ve çok duygulandım. Bir asırlık bir yolculuk ve o asrın ilk 10 yılında doğmuş bir insan olarak biraz da yorucu bir seyahat oldu. Oradan oraya gitmek ve hepsinde ayrı heyecan duymak, tanıdık isimler; kendi ailemin, anneciğimin kıyafetlerini görmek... Yani bütün bunlar bana o kadar çok heyecan verdi.

Atatürk'le beraber, benim "akademik yemekler" dediğim sofralarda Ülkü ile beraber birkaç defa oturma şansına nail oldum. Onun için Atatürk'ün insanlara nasıl değer verdiğini iyi biliyorum. Bizi hep merak etmeye teşvik ederdi. O sofralarda devlet konuları konuşulur; Atatürk gelenlerin hepsinin fikrini alır sonra tartışma

açılırdı. Bazı zamanlarda Atatürk'ün değil de başkalarının söyledikleri kabul edilirdi. Biz de Ülkü ile birlikte onların konuşmalarını dinlerdik. Bir gün bana "sen büyüyünce ne olmak istiyorsun?" diye sordu. Ben de tabii, baş öğretmenimiz Atatürk'e dedim ki, "öğretmen olmak istiyorum". Bu çok hoşuna gitti. "Biz ne yaptıkça hep iyi öğretmenlerimiz sayesinde yaptık ama daha çok yapılacak işimiz var" dedi. Atatürk bizimle konuşurken hep bizim gözlerimizin içine bakardı. Derdi ki, "Özden, konuşurken karşıdakinin gözlerinin içine bak, hiçbir zaman gözlerini kaçıрма. Böyle yaparak kendine olan güvenini gösteriyorsun. O da o zaman konuştuğun kişi de sana güvenir".

İlk Cumhuriyet Balosu 22 Şubat 1927'de Atatürk isteği ile bizim evimize ilave edilen balo salonunda yapılmıştı. İkinci yüzyılın ilk Cumhuriyet Balosu olarak eminim bu akşam da hiç unutulmayacak.

KOÇ HOLDİNG, CUMHURİYET'İN 100. YILINI KUTLARKEN LOGOSUNU “ÇOK” OLARAK DEĞİŞTİRDİ:

“ÇOK YAŞA CUMHURİYET!”

KOÇ HOLDİNG, CUMHURİYET'İN 100'ÜNCÜ YILI KUTLAMALARI KAPSAMINDA HAZIRLADIĞI FİLMİN “ÇOK YAŞA CUMHURİYET!” TEMASINA UYGUN OLARAK MARKA ADINI VE LOGOSUNU BİR SÜRELİĞİNE “ÇOK” OLARAK DEĞİŞTİRDİ.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 97 yılına tanıklık eden, ülkemizin ekonomik ve toplumsal gelişimine büyük katkı sağlayan Koç Holding, Cumhuriyet'in 100'üncü yılı için başlattığı “Çok” özel iletişim çalışmasını yayınladığı reklam kampanyasıyla sürdürdü. Cumhuriyet'i kutlamanın en güzel yolunun, çalışmak, üretmek, hayal etmek ve en iyisini başarmak olduğuna inanan Koç Holding, yayınladığı filmle “Çok Yaşla Cumhuriyet!” dedi.

Koç Holding, Cumhuriyet'e ve Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'e olan saygısını ve minnetini ifade etmek için de marka adını ve logosunu değiştirdi. İletişim çalışması kapsamında, Koç Topluluğu'nun tüm iştirak ve markaları da “Çok” logosunu kullandı. Kutlama iletişimi kapsamında hazırlanan filmin çekimleri altı gün sürdü ve yaklaşık 2 bin oyuncu bu çok özel film için kamera karşısına geçti. Yönetmenliğini Fatih Kızılgök'ün üstlendiği filmin yapım şirketi Kala Film, yaratıcı ajansı ise Tribal Worldwide İstanbul oldu.

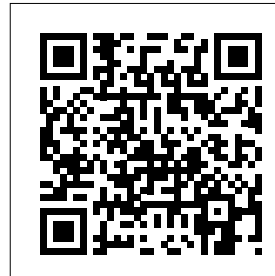
Cumhuriyet İlelebet

Koç Holding ve Topluluk Şirketlerinin 2006'dan beri süregelen 10 Kasım Atatürk'ü anma iletişiminin bu seneki senaryosu ile konuşan bir metin ve görsel dünyaya sahip olan 100'üncü yıl özelindeki iletişim çalışması; çağdaş, laik, demokratik Cumhuriyetimizin öne çıkan değerlerini vurguladı. Filmin mesajlarında ve görsel dünyasında;

özgürlük, hayal gücü ve adalet vurguları birleştirici ve kapsayıcı bir üslupla yer alırken, Cumhuriyet'in büyüklüğünün bunların mümkün olmasına olanak sağlaması nedeniyle ne kadar önemli olduğunun altı çizildi.

Kutlanacak “ÇOK” şey var!

Koç Holding; TV, dijital, radyo, sinema ve açık havayı kapsayan bütünlük bir iletişim kampanyasıyla Cumhuriyet coşkusunu 81 ile de taşıdı. “Cumhuriyet'in 100 Değeri” projesiyle de 100 gün boyunca her gün bir Cumhuriyet değerini gündeme getirdi. Cumhuriyet'in 100 yıllık tarihini ve kazanımlarını en iyi şekilde yansıtmayı amaçlayan projesi ile Koç Holding, “Cumhuriyetimizin 100 yıllık tarihinde hatırlanacak, kutlanacak ÇOK şey var” mesajını vurguladı.

Koç Holding'in 29 Ekim filmini izlemek için kodu okutunuz.

TÜRK EĞİTİM VAKFI AİLESİ CUMHURİYETİMİZİN 100'ÜNCÜ YILINI KUTLADI!

TÜRK EĞİTİM VAKFI (TEV), CUMHURİYETİMİZİN 100'ÜNCÜ YILINI, TEV YÖNETİCİLERİ, BAĞIŞÇILARI VE BURSİYERLERİNİN KATILIMIYLA, TEV MÜTEVELLİLER HEYETİ BAŞKANI ÖMER M. KOÇ VE TEV YÖNETİM KURULU BAŞKANI PROF. DR. MEHMET ŞÜKRÜ TEKBAŞ EV SAHİPLİĞİNDE GERÇEKLEŞEN RENKLİ BİR DAVETLE KUTLADI.

Türkiye'nin aydınlık geleceği için kurulduğu günden bu yana eğitimde fırsat eşitliği için çalışan ve eğitime destek veren Türkiye'nin en köklü vakıflarından Türk Eğitim Vakfı (TEV), Cumhuriyetimizin 100. yılını, TEV yöneticileri, bağışçıları ve bursiyerlerinin katılımıyla gerçekleşen coşku dolu bir etkinlikle kutladı. TEV Mütevelliler Heyeti Başkanı Ömer M. Koç ve TEV Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Mehmet Şükrü Tekbaş'ın ev sahipliğinde düzenlenen davet, Divan Fenerbahçe Faruk Ilgaz Tesisleri'nde gerçekleşti. Eğitim dostu bağışçıların, TEV bursiyerlerini daha yakından tanıma ve hikâyelerini kendi ağızlarından dinleme imkânı da bulduğu davette, Türk pop müziğinin duayen sanatçısı Erol Evgin de sahne aldı.

TEV Genel Müdürü Banu Taşkın, TEVİTÖL Mezunu ve Üstün Başarı Bursiyeri Sinem Korkmaz, TEV Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Mehmet Şükrü Tekbaş ve TEV Mütevelliler Heyeti Başkanı Ömer M. Koç'un konuşmalarıyla başlayan davette TEV'in, "Gençlerimiz sizin desteğinizle okusun, Cumhuriyet'in geleceği onlar olsun!" çağrısıyla Cumhuriyet'in 100. yılına özel olarak hazırlanan duygu yüklü kampanya filmi de ilk kez davetlilerle paylaşıldı.

"Cumhuriyet bir aydınlanma projesidir"

TEV Mütevelliler Heyeti Başkanı Ömer M. Koç, konuşmasında merhum Vehbi Koç'un 205 iş insanı, öğretim üyesi ve aydın kişiyle birlikte temellerini attığı Türk Eğitim Vakfı'nın sadece ihtiyaç sahibi ve başarılı öğrencilere destek olmak için değil, hepimizin umut ettiği refaha, özgürlüğe, yüksek sosyal bilince ve fırsat eşitliğine kavuşabilmek için gayretle çalıştığına dikkat çekti ve ekledi: "Cumhuriyet'in bir sonraki yüzyılına daha da güçlü girebilmesi sadece ve sadece eğitimle mümkündür. Çünkü Cumhuriyet bir aydınlanma projesidir. Atatürk'ün Türkiye için çizdiği yol, hâlâ tek geçerli yoldur; zira aklın ve bilimin yoludur. Cumhuriyet'in ikinci asrına girerken bu yoldan asla şaşmamalıyız.

Cumhuriyetimizin temel değerlerine ve istikbâl vadeden, zihinleri aydınlık gençlerimize sahip çıkmaya ve onlara destek olmaya aynı kararlılıkla devam edeceğiz."

"Vakfımızın misyonu Cumhuriyet gençleri yetiştirmek" TEV Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Mehmet Şükrü Tekbaş ise yaptığı konuşmada TEV'in eğitimde fırsat eşitliğine özellikle önem verdiğinin altını çizerek, "En büyük yatırımın insana yapılan yatırım ve Türkiye'nin en büyük sorununun da fırsat eşitliği olduğunu bilen Türk Eğitim Vakfı, 56 yıldır verdiği 300 bin farklı bursla gençlerimize ve ailelerine umut ışığı oldu. Cumhuriyetimizin kurucusu, Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün çizdiği yolda, Cumhuriyet'i yeni yüzyıllara ve daha da ileri taşıyacak gençleri yetiştirmek vakfımızın en önemli misyonudur" şeklinde konuştu.

TEV Genel Müdürü Banu Taşkın da yaptığı konuşmada, "Cumhuriyetimizin 100'üncü yaşında, Atatürk'ün mirasını yaşatmanın ve ülkemizi daha aydınlık bir geleceğe taşımanın sorumluluğunu taşıyoruz. Değerli bağışçılarımızın eğitime, bu ülkenin gençlerine olan sonsuz inancı sayesinde, gençlerimize eğitim fırsatı sunuyoruz, sunmaya da devam edeceğiz" derken, sözlerini eğitim dostu bağışçılara "İyi ki varsınız!" şeklinde seslenerek noktaladı.

Bizden Haberler Podcast Serisi Başladı!

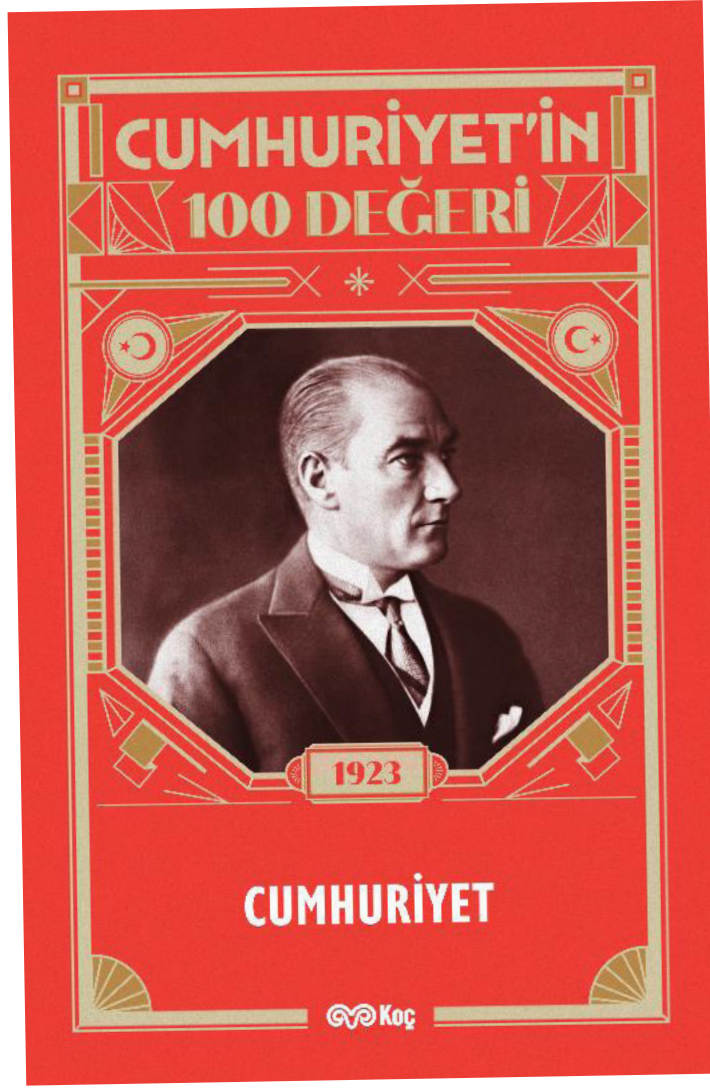
Türkiye'nin ilk kurumsal dergisi Bizden Haberler, Podcast serisi ile Koç Topluluğu'na dair en son gelişmeleri dinleyicilerle buluşturmaya başladı.

Serimizin ilk konuğu olan Koç Holding Kurumsal İletişim ve Dış İlişkiler Direktörü **Burçin Girit** ile Koç Holding'in Cumhuriyet'in 100. yılına özel yürütülen iletişim çalışmalarını konuştuk.

Bu keyifli sohbeti dinlemek için tıklayın...

Bizden Haberler Podcast serisini Koç Holding Spotify kanalından dinleyebilirsiniz.

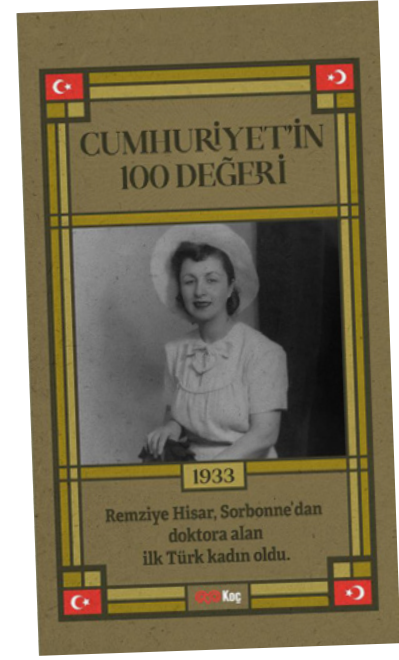
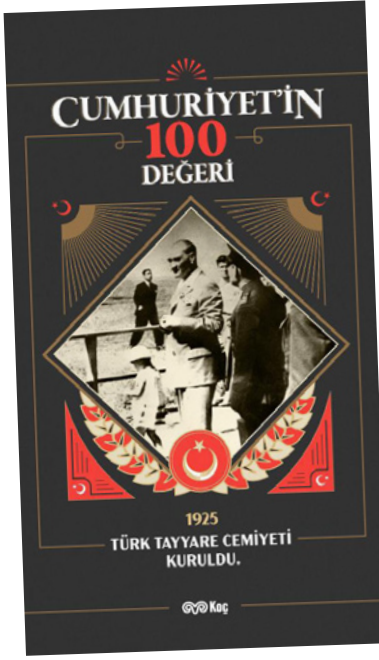
KOÇ HOLDİNG'TEN “CUMHURİYET'İN 100 DEĞERİ PROJESİ”

KOÇ HOLDİNG, 29 EKİM'E 100 GÜN KALA BAŞLATTIĞI; CUMHURİYET'İN 100 YILLIK TARİHİNİ VE KAZANIMLARINI EN İYİ ŞEKİLDE YANSITMAYI AMAÇLADIĞI “CUMHURİYET'İN 100 DEĞERİ PROJESİ”Nİ TAMAMLADI. PROJEDE ARALIKSIZ OLARAK HER GÜN BİR CUMHURİYET DEĞERİ SOSYAL MEDYADA PAYLAŞILDI. DEĞERLERİN HİKÂYELERİ, UZMAN BİR TARİHÇİ KADRO İLE BİRLİKTE YEREL VE ULUSLARARASI LİTERATÜR TARANARAK, ARŞİV ÇALIŞMALARI YAPILARAK TİTİZLİKLE YAZILDI.

Türkiye'nin en köklü topluluğu Koç Holding tarafından Türkiye Cumhuriyeti'nin 100'üncü yılını kutlama hedefiyle başlatılan “Cumhuriyet'in 100 Değeri Projesi” kapsamında Cumhuriyet tarihi boyunca hatırlanacak ve gelecek nesillere aktarılacak çok fazla değer olduğunun altı çizilerek, Koç Holding ve Koç Topluluğu markalarının sosyal medya hesapları üzerinden her gün bir değer paylaşıldı ve proje, 29 Ekim'de yapılan 100'üncü paylaşım ile tamamlandı.

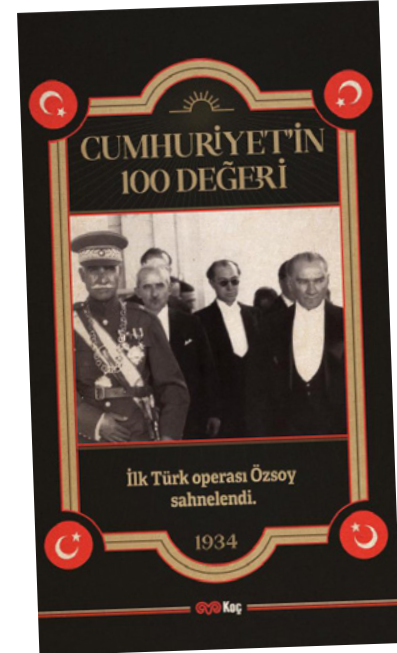
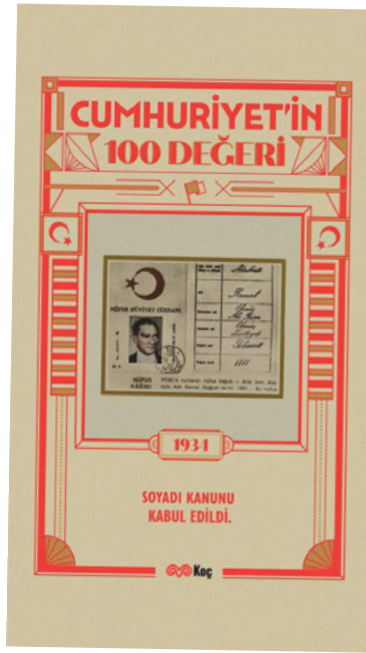
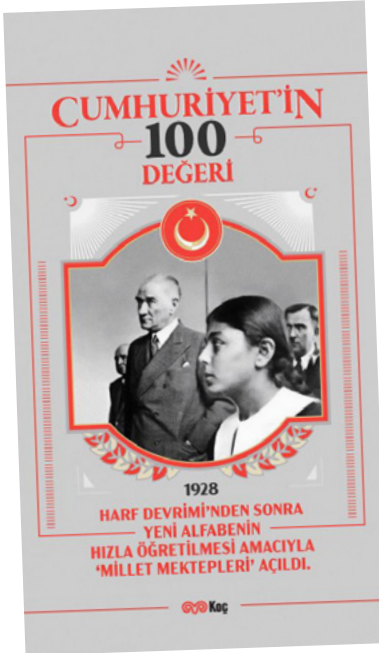
Çağı aşan hikâyelerin kahramanları

Koç Holding Kurumsal İletişim ve Dış İlişkiler Direktörü Burçin Girit, projeye ilgili olarak, “Cumhuriyet'in her dönemine tanıklık etmiş bir kurum olarak, Cumhuriyet'in 100'üncü yılını kutlarken iletişim çalışmalarımızı büyük bir özen ve heyecanla sürdürüyoruz. Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün fikirlerini ve Cumhuriyet'in değerlerini bir kez daha hatırlama, bu değerleri yeni nesillere aktarabilme vizyonuyla iletişim çalışmalarımızı

gerçekleştiriyoruz. Bu kapsamda başlattığımız projemizde, 'Cumhuriyetimizin, 100 yıllık tarihinde kutlanacak çok şey var' diyerek, Cumhuriyet kazanımlarını birlikte hatırlıyoruz. Cumhuriyet'in; eğitim, kalkınma, bilim, sanat ve kültür alanlarında gerçekleştirdiği atılımları, oluşturduğu köklü kurumları ve inkılapları aktarıyoruz. Cumhuriyet değerlerini öne çıkarırken çağı yakalama ve hatta aşma ülküsü ile ilerlendiğini gösteren hikâyeleri paylaşma imkânı buluyoruz. Ülkemizin her köşesinden insanın bu değerli Cumhuriyet

kazanımlarını hatırlama fırsatı bulabilmesi için önümüzdeki dönemde bu içerikleri yaygınlaştıracak çalışmaları da hayata geçireceğiz" dedi. Milli Kütüphane'nin kurulmasından İstanbul Radyosu'nun yaptığı ilk yayına, 10. Yıl Marşı'nın bestelenmesinden Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kadın muhtarı Gül Esin Hanım'ın hikâyesine kadar 100 farklı değer in öyküsü, Koç Holding'in ve Koç Topluluğu markalarının sosyal medya hesapları üzerinden takip edilebiliyor.

Cumhuriyet'in değerlerini incelemek için tıklayınız: ▶

www.instagram.com/kocholding

<https://100deger.koc.com.tr/>

Herkes için bir Cumhuriyet öğretisi “CUMHURİYET’İN İLK SABAHİ”

Yazdığı çocuk kitapları ile tanınan yazar Şermin Yaşar ve tarihi konulardaki derin bilgisiyle öne çıkan akademisyen ve yazar İlber Ortaylı yarının büyükleri için "Cumhuriyet'in İlk Sabahı" isimli resimli kitaba imza attı. Kitabın ve yazarların ortak fikri ise şöyle: "Cumhuriyet önce iyi tanınmalı, sevilmeli ve kazanımları daima korunmalı."

RÖPORTAJ: CÜNEYT TOROS
FOTOĞRAFLAR: ŞERMIN YAŞAR ARŞİVİ

Sermin Yaşar ve İlber Ortaylı, Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı onuruna, yarının büyükleri çocuklar için çok özel bir kitaba imza attı. Gökçe Akgül'ün de resimlediği "Cumhuriyet'in İlk Sabahı" adını taşıyan kitap; Cumhuriyetimizin kurulduğu dönemi ve bu sırada yaşananları seyyar satıcı bir çocuğun hikâyesi üzerinden anlatıyor. Cumhuriyet'in ilan edildiği gün çekilen bir fotoğraftan ilhamla yazılan kitaba dair merak ettiklerimizi ve Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına dair değerli fikirlerini, yazar Şermin Yaşar ile tarihçi, akademisyen ve yazar İlber Ortaylı'dan dinledik.

İlber Ortaylı ile birlikte kaleme aldığınız, "Cumhuriyet'in İlk Sabahı" kitabı, kurgusal anlamda oldukça etkileyici bir hikâyeye sahip. Kitap ve hikâyenin kurgusu nasıl ortaya çıktı?

Şermin Yaşar: Birinci Meclis'in açılış gününde 23 Nisan 1920'de çekilmiş bir fotoğraf var. Aslında ders kitaplarında görmeye alışık olduğumuz bir fotoğraf. Ben büyük hâlini Kurtuluş Savaşı Müzesi'ni gezerken görmüştüm. Epey bir süre durdum fotoğrafın önünde. O gün insanlar nasıllar ona bakıyorum. Erkekler önde. Kadınlar arka saflarda. Çocuklar var fotoğrafta. Bir köşede de bir çocuk, bir tezgâhta bir şeyler satıyor. Ne olduğu anlaşılmıyor. Belki çörek, belki macun, belki başka bir şey. O çocuğa çok uzun süre baktığımı hatırlıyorum. Eğer orada bir şeyler satıyorsa belli ki sadece o gün orada değildir. Satıcı bir çocuk, kalabalık neredeyse oradadır. Ankara'da önemli olaylar cereyan ediyor; halk toplanıyor ve bir araya geliyor. Düşündüm ki bu çocuk hep orada. Cumhuriyet kuruluyor ve bu çocuk olan bitene tezgahıyla birlikte tanıklık ediyor. Daha sonra sevgili İlber Hocam ile birlikte Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı için bir çocuk kitabı yazma fikri doğduğunda, bu çocuğu bir öykü kahramanı olarak canlandırmak; Cumhuriyetimizin kuruluşunu, onun hikâyesi üzerinden anlatmak istedim. Bahsettiğim bu fotoğrafa kitabın başlangıcında yer verdik.

Cumhuriyet'in kazanımlarına kitapta da vurgu yapan bir tarihçi ve akademisyen olarak sizin için Cumhuriyet ne anlam ifade ediyor?

İlber Ortaylı: Cumhuriyet benim için laiklik, demokrasi, uygarlık, din ile devletin ayrılığı, vatandaşların zihinlerinde ikisinin bir arada yetinebilme yeteneğidir. Cumhuriyet bütün

“Cumhuriyet’in eğitim anlayışı okuma yazma ve dört işlemle sınırlı değildir. Kültür ve sanat hareketleri bunun içine dahil olmalıdır. İnsanlar öyle yetişecektir ki kişisel komplekslerden kurtulsun ve sağlıklı bir Cumhuriyet ferdi olsun. Bu harekete yaklaşıyoruz.”

kitlenin eğitimidir. Yarım eğitimin zararlarının ortadan kalkması için bu şarttır. Cumhuriyet’in eğitim anlayışı okuma yazma ve dört işlemle sınırlı değildir. Kültür ve sanat hareketleri bunun içine dahil olmalıdır. İnsanlar

öyle yetişecektir ki kişisel komplekslerden kurtulsun ve sağlıklı bir Cumhuriyet ferdi olsun. Bu harekete yaklaşıyoruz. Bütün bunların ışığında 100’üncü yılında Türkiye Cumhuriyeti’nin, Türk toplumunun siyasi ve sosyal hayatında yarattığı yenilikler ile kurumlara verdiği güven, göz önünde bulundurulmalıdır ve eksikler mütalaa edilmelidir.

Atatürk’ü o dönemin şartlarında Cumhuriyet’i ilan etmeye kadar götüren bu vizyonunun nereden geldiğini düşünüyorsunuz?

İlber Ortaylı: Atatürk, İkinci Meşrutiyet’ten itibaren Türkiye’nin değişen içtimai yapısına monarşinin uymadığını gördü. Anayasal monarşinin, yani meşrutiyetin de bu bünyeye uymadığını, yeterince bir politik kontrol sağlayamadığını anladı. Padişahı yetkisiz, sembolik bir makam hâline getirmek yetmiyor. İktidarı kontrol edecek sosyal ve siyasal mekanizmalar mevcut değil. Bunun için tek nokta; vatandaş toplumun şartlarını, yani Cumhuriyet’i getirmektir. En başından beri bunda karar kalmıştı. Stratejik yolu buydu.

Mustafa Kemal Atatürk’ün cumhuriyet fikri, Sivas’tan Ankara’ya geliş sırasında tarihî bir belge olarak artık deftere kaydedilmiştir. Yakın dostu ve çalışma arkadaşı Mazhar Müfit (Kansu) Bey’e, gelecekteki projenin

ana esaslarını, henüz Ankara’ya vasil olmadan, “İdarenin şekli cumhuriyet olacaktır” şeklinde kaydettirmiştir.

“ÇOCUKLAR ÖNCE TANIMALI, SEVMELİ SONRA ZATEN KORUR”

Yeniden kitaba dönersek, Mustafa Kemal Atatürk’ün şerbetçi çocuğa söylediği “Senin baban bundan böyle Cumhuriyettir çocuk” cümlesi kitabın en çarpıcı kısımlarından biri. Kitabınız Cumhuriyet’in bugününe ve geleceğine dair nasıl mesajlar veriyor?

Şermin Yaşar: Aslında biz çocuklara hep “koruma” mesajı veriyoruz. Dikkat edin; çocuklara diyoruz ki; “Çevreyi koru; doğayı koru; dilini koru; ülkeni koru, Cumhuriyetimizi koru.” Çocuklar da bunun karşılığında şunu düşünebilir elbette: “Tamam ama bunu nasıl yapacağım?” Düşünsenize dokuz yaşındasınız, on yaşındasınız... Çocukların önce tanımaya, önce bilmeye ihtiyaçları olduğunu düşünüyorum. Önce dilini

tanıyacak. Dili nasıl bir şey? Onun gerçekte ne işine yarıyor; neden kıymetli ve asıl önemlisi dili olmazsa ne olur? Çocuklara önce bunları öğretmek gerekiyor. Dilini tanırsa, sever zaten. İyi anlatılır ve iyi tanıtılırsa sever. Severse “Dilini koru!” demeye gerek de kalmaz. İnsan sevdiklerini zaten korur. Bu kitapta da amacımız, çocuklara Cumhuriyet’i tanıtmaktı. Çocuklar Cumhuriyet’i kazanımlarıyla, insan hayatındaki değişiklikleri ile tanışın istedik. Tanışınlar ve sevsinler. Aldığımız okur yorumları gösteriyor ki, kitabımız zannediyorum maksadımıza hasıl olma yolunda...

Kitabınız görselliği ile çocukları hedefliyor gibi... Kitapla ilgili yorumlarda ise yetişkinlerin de esere oldukça ilgili gösterdiğini görüyoruz. Siz kitabı yazarken kimlere temas etmeyi hedeflediniz?

Şermin Yaşar: Kitap, bir çocuk edebiyatı ürünü. Zaten çocuk edebiyatı eserlerinin alt yaş sınırı vardır, ancak üst yaş sınırı yoktur. Dolayısıyla sadece bu kitap özelinde değil, tüm çocuk edebiyatı ürünlerini yetişkinler de rahatlıkla okuma listelerine ekleyebilir.

“CUMHURİYETİMİZİ ANAYASAYA BAĞLILIKLA YAŞATABİLİRİZ”

Cumhuriyet’in kazanımlarının altı kitapta da çiziliyor. Sizce Atatürk, bu kazanımları hedeflerken; Cumhuriyet Türkiye’sinde en çok hangi alanlarda gelişme ve ilerlemeyi önemsediy?

İlber Ortaylı: Atatürk açısından toplumun başarılı olması için iki alana çok önem vermek gerekiyordu. Bunlar sağlık ve eğitimdi. Bu bütün dünyada da önemli bir kriterdi. Gerçekten de eğer bir devlet eğitim ve sağlık meselesini çözemezse, güçlü ve müreffeh olamazdı. Bu nedenle Atatürk, bu alanlarda reformlara önem verdi. Bir cumhurbaşkanı olarak arkadaşları ile çok büyük mücadele verdi.

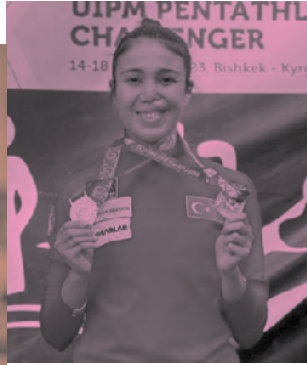
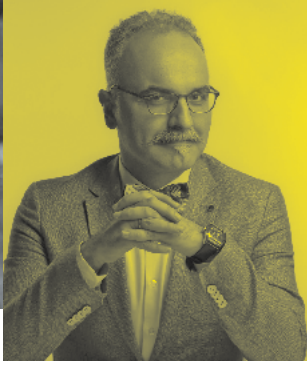
Bizim hâlihazırda bir sağlıkçı grubumuz da bir eğitim topluluğumuz da vardı. O, bu zümrenin sayısını artırdı; insanları teşvik etti. Hem eğitimde hem sağlıkta ıslah çalışmaları yaptı ve üniversiteler açtı. Mühendislik konusunda girişimlerde bulunmaya başladı. Bu alanda

yetişmiş insanımızın sayısı azdı, artması için adımlar atıldı. Kadınlara ve toplumdaki yerlerine çok önem verdi. Bir toplumun sağlıklı olabilmesi için kadınların da ilerlemesi gerektiğini biliyordu. Bazı şeyleri çok iyi yaptık, ama hâlen geri olduğumuz konular da var.

Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında Cumhuriyet ilkelerini yaşatmanın, Cumhuriyet’i her daim canlı tutmanın en iyi yolu nedir sizce?

İlber Ortaylı: Cumhuriyet illa demokrasi demek değil. Dünyadaki cumhuriyetlerin çoğunda demokrasilerin “d”si yok. Buna karşılık çok az sayıda kalan taçlı devletlerde demokrasi daha kuvvetli! Anane ve kanunun kontrolündeki mekanizmalar yerinde. Orta Doğu’daki cumhuriyet idareleri ise kanunsuz, yobaz ve zorba olabiliyor. O yüzden Cumhuriyetimizi yaşatmanın doğrudan doğruya anayasa kurallarımıza, hukuka bağlılık olduğu açıktır.

Cumhuriyetimizin kazandırdığı değerler ve Atatürk

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını kutlarken, ülkemizin yetiştirdiği, alanlarında uzman önemli isimlerle bir araya gelerek Cumhuriyet değerlerimiz ve Atatürk'ün gelecek nesle aktardığı ilkeler üzerine görüşlerini aldık.

Cumhuriyetimiz, ülkemize tarih boyunca hatırlanacak ve gelecek nesillere aktarılabilecek çok fazla değer kattı. Çağdaş, laik, demokratik Cumhuriyetimizin öncelikle özgürlüğe, bilime, eğitime, eşitliğe ve hayal gücüne açtığı ve hiçbir zaman kapanmayacak olan kapılar, ülkemizin geleceğini aydınlatmaya ve gençlerimizin geleceğe umutla bakmasını

sağlamaya devam ediyor.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yaşını kutladığımız bu sayımızda, eğitim, kültür-sanat, tarih ve spor alanlarında ülkemizin önde gelen isimlerinden Cumhuriyet'in değerleri ve Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk üzerine görüşler aldık ve kısa ama yol gösterici sohbetler gerçekleştirdik.

Prof. Dr. Celal Şengör

Akademisyen, Bilim İnsanı

“Cumhuriyet, sürekli yükselen bir çizgi ile ilk yüzyılını tamamlamıştır”

Bulunduğu coğrafi konumu itibarıyla ülkemizin, Cumhuriyet’inin 100’üncü yılını kutluyor olmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Türkiye’nin bulunduğu coğrafi konumda bir tek Avrupa’nın yakın himayesinde olan ve zamanında Avrupa’ya medeniyeti öğretmiş bulunan Yunanistan dışında hiçbir ülkede demokrasi yoktur. Tüm demokrasiye geçiş teşebbüsleri akim kalmıştır. Buna mukabil uzun bir imparatorluk geçmişi olan ve 19’uncu yüzyılın son çeyreğine kadar mutlakiyetle yönetilmiş olan Türkiye, Atatürk’ün büyük dehâsi sayesinde pürüzsüz bir şekilde Cumhuriyet’e geçmiştir. Bu yönetimin temeli ise demokrasidir. İnşili çıkışlı olsa dahi Cumhuriyet, sürekli yükselen bir çizgi ile ilk yüzyılını tamamlamıştır. Bu, O’nun temellerinin ne kadar sağlam olduğunun en iyi ispatıdır. Bu çizgi Türk halkının son bin senede içine gömüldüğü cehalet balçığına rağmen, onun olgunluğunun ve ortalama zekâsının en güzel işaretidir. Atatürk’ün şu sözlerini unutmayalım: ‘Türk milletinin karakteri yüksektir. Türk milleti çalışkandır. Türk milleti zekidir.’ Bu yüzyıl, Atatürkümüzün ileri görüşünü ve milletimizin yüceliğini bir kez daha ispat etmiştir.

İlk yıllarından bugüne değin Türkiye Cumhuriyeti’nin gelişimini nasıl görüyorsunuz?

İlk yıllarından Atatürk’ün ölümüne kadar Türkiye başka hiçbir milletin veya devletin geçmişinde görülme­yen bir hız ve evsaf­ta yenileşme, gelişme ve olgunlaşma göstermiştir. Atatürk’ün vefatı Türk milletini o yüce dâhinin liderliğinden mahrum etmiş; İkinci Dünya Savaşı da, O’nun haleflerinin Atatürk’ün başlattığı reform hareketlerini sürdürememelerine sebep olmuştur. 1946’da getirilen demokrasi rejimi kanunsuz bir serbestlik olarak algılanmış, halkın zayıf noktalarını kullanan siyasetçiler Atatürk’ün yükseliş çizgisini istemeyerek de olsa aşağıya çevirmişlerdir. Bunun neticesinde, demokrasilerde olmaması gereken askerî darbeler olmuştur. Türkiye, şimdilik bu dönemi atlatmış gibi gözükse de Atatürk’ün gösterdiği yola tamamen dönebilmiş değildir.

Bu 100 yılda Cumhuriyet’in en değerli kazanımları sizce neler olmuştur?

Bu yüzyılda Cumhuriyet’in en önemli kazanımlarının başında halkın özgürlüğü gelmektedir. Bunun hemen yanında Lozan Antlaşması ile Türkiye Cumhuriyeti Devleti’nin tüm özellikleriyle ABD hariç tüm dünyaca tanınması olmuştur. Bunun yanında harf devrimi yapılarak halk arasında okur-yazarlığın hızla artması, kıyafet devrimi yapılarak halkın görünüşünün ve dışarı verdiği intibakın medenileştirilmesi, dil devrimi ile halkımızın birbirini çok daha kolay anlamasının sağlanması, kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilerek devlet ağızıyla kadın-erkek eşitliğinin vaaz edilmesi Türk halkını Orta Çağ’dan alarak Yakın Çağ’a taşımıştır. Bu şekilde Türkiye Cumhuriyeti modern devletler arasında Türk halkı da medeni milletler arasındaki yerini almıştır.

Cumhuriyetimizin 100. yılında, belki de “yeniden hatırlamalıyız” ya da “daha iyi anlamalıyız” dediğiniz değerler, ilkeler var mı?

Yüzüncü yılında Cumhuriyetimizin kuruluş değerlerini hatırlamalı, bilimsel yaşamı yol gösterici kabul etmeli ve bize bu nimetleri sunan, milletimizin en yüce evladı Atatürk’ü ve onun değerlerini asla unutmamalıyız.

Emrah Safa Gürkan

— Tarihçi, Yazar, Akademisyen —

“Bence tek bir ilke bize Cumhuriyet’in ruhunu verecektir: Akılcılık”

Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün Cumhuriyet’i ilan ederken Türkiye için nasıl bir vizyonu vardı? Ve günümüz Türkiye’si’nin Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün gelecek vizyonu ile ne kadar bağdaştığını düşünüyorsunuz?

Mustafa Kemal’in amacı, artık miadını doldurmuş bir imparatorluktan modern bir devlet ve toplum yaratmaktır. Bunun için de Tanzimat’la başlayan çağdaşlaşma hamlesini tamamlamak istiyordu. Aslında temel meselelerde Osmanlılar

da benzer adımlar atmıştı. Cumhuriyet inkılablarının birçoğu imparatorluk döneminde de ya denenmiş ya da bürokrasinin en üst mercilerinde tartışılmıştı. Ancak, Osmanlılar eski ve yeni düzeni bir arada götürmek durumundaydılar; bir yanda Batılı yasalar ve düzenlemeler yapılırken, ancien régime, yani kadim düzenin temel taşlarına müdahale etmediler, edemediler. İşte Mustafa Kemal’in Cumhuriyet için öngördüğü vizyon kesin bir kırılmaydı, modernite virajını

sert bir şekilde dönmekti. Savaşın kendisine getirdiği saygınlık ve Cumhuriyet'in sağladığı meşruiyetle birlikte bunu başaracaktı da. Mustafa Kemal'in Türkiye'si, artık iki dünyanın bir arada yaşadığı değil, modernitenin kadim düzene galebe çaldığı bir dönem olacaktı. Bu sadece devlet eliyle olacak bir şey değildi. Eğitimli kitleler de şarttı. 6.000 ortaokul öğrencisinin ve 1.241 lise öğrencisinin derslere başladığı 1923 sonbaharında ilk çözülmesi gereken problem buydu. Tarım imparatorluklarının aksine modern devletlerin temeli tebaa değil vatandaşdır. Artık hükümetler sadece itaat ve sadakat değil, aynı zamanda aktif katılım da beklemektedirler. Kitlelerin sadece vergilerini ödemesi yetmez, devletin yönlendirdiği bir iş bölümüne, eğitime ve hayat biçimine rıza göstermek zorundadır. Kapitalist dünya sisteminde binaların ya da eşyaların değeri yoktur; ekonomik sermaye bir sonuçtur, sebep değil. Esas olan insan sermayesidir; kendini geliştirebilen, şartlara uyum sağlayabilen ve uyum içinde yekvücut hareket edebilen bir toplum yaratabilme projesidir modernite.

İşte Mustafa Kemal'in inkılaplarının bence ana hedefi budur. Bu anlamda Cumhuriyet, kitleleri eğitmek için çok büyük çabalar sarf etmiş; sınırlı kaynaklarını bu yolda seferber etmiştir. Sonucunda da Semiha Berksoy'undan Leyla Gencer'ine, Aydın Sayılı'sından Halil İnalıcık'ına, Oktay Sinanoğlu'sundan Cahit Arf'ına, Orhan Pamuk'undan Nazım Hikmet'ine dünya çapında bilim ve kültür insanları yetiştirerek, ilk asrında Cumhuriyet medeniyete katkılarını sunmayı başarmıştır.

Bugün geldiğimiz noktada bu hedefi ne kadar ileriye taşıyabildiğimizin cevabını vermek için tarihçi olmaya gerek yok; herkesin bu konuda kendi gözlemleri olacaktır. Ancak, yüzyıl sonra okuma oranlarının yerlerde süründüğü, üç beş tanesi dışında kütüphanesi bile olmayan üniversitelerinde milyonlarca öğrencinin gençliklerini heba ettiği, en lüks muhitlerinde bile doğru düzgün bir kitapçı bulunmayan bir ülkede, geçer not vermek benim için hakikaten zor.

Türlü zorluklar içinde açılan bir Büyük Millet Meclisi ve kurulan Cumhuriyet... Mustafa Kemal'in de söylediği gibi Cumhuriyetimizin "İlelebet payidar kalması" için en önemli ilkelerimiz neler olmalı?

Bence tek bir ilke bize Cumhuriyet'in ruhunu verecektir: Akılcılık. Cumhuriyet bir modernite projesiyse, sloganı da rasyonalite olmalı. Tarım toplumlarının ideolojileri kadim dinler şeklinde zuhur etmiştir. Tarihte birçok örneğini gördüğümüz ve hepsi de semavi olmayan bu dinlerin bazıları yüzlerce yıl ayakta kalmayı başarmışlardır. Bu da onların belirli problemleri çözdüğüne işarettir. Ancak, statik tarım toplumlarında çalışan sistemler modernite kapıyı çaldığında artık ihtiyaçlara cevap veremez olmuşlardır. Sanayileşmeyle birlikte ortaya yeni engeller ve fırsatlar çıkmıştır.

“Cumhuriyet inkılâplarının birçoğu imparatorluk döneminde de ya denenmiş ya da bürokrasinin en üst mercilerinde tartışılmıştı. Ancak, Osmanlılar eski ve yeni düzeni bir arada götürmek durumundaydılar; bir yanda Batılı yasalar ve düzenlemeler yapılırken, ancien régime, yani kadim düzenin temel taşlarına müdahale etmediler, edemediler. İşte Mustafa Kemal'in Cumhuriyet için öngördüğü vizyon kesin bir kırılmaydı, modernite virajını sert bir şekilde dönmekti.”

Sanayi Devrimi sürecinden geçen toplumlarda değişen sadece üretim biçimi değildir. Aile yapısından nüfus kompozisyonuna, hayat tarzlarından maneviyat algısına birçok alanda köklü bir transformasyondan geçmektedir Batılı toplumlar. Böyle hızlı bir değişim çağına adapte olmak büyük bir sorundur; yeri geldiğinde eskiyi yıkmak, bazen de eski ile yeni arasında manalı bir denge kurmak gerekmektedir. Batı bunu vahye ve dogmaya değil, gözleme ve muhakemeye dayanan yeni bir bilgi edinme

biçimi geliştirerek başarmıştır. Her toplum kendi özelinde yeni şartlara soğukkanlı ve titiz tetkikler sonucunda uyum sağlamıştır. Mustafa Kemal'in birçok konuşmasında atıf yapılan şey işte bu yeni bilgi edinme biçimidir. “Hayatta en hakiki mürşid ilimdir” derken kullandığı “mürşid” kelimesi tesadüfi değildir. Tasavvuf terminolojisinden gelir. Ona göre modern insana “irşad” edecek şey bilim olmalıdır; eski düzenin, mistisizminin yerini akılcılık almalıdır. Bir nevi aklın dini, Fransız İhtilali'nin culte de la raison'u... Mustafa Kemal'in yolundan gitmek istiyorsak, yüzüncü yılında Cumhuriyet'i sadece sloganlarla, marşlarla değil, aynı zamanda rasyonaliteyi hâkim kılarak kutlamalıyız. Tarım toplumlarının mistisizmini bir köşeye bırakmalıyız. Son iki yüzyılda her zaman ve her yerde olan şu omniprezan “değişimin” kendisine ayak uyduramayanları nasıl yerle yeksan ettiğini hatırlayıp aklı kendimize rehber edinmeliyiz.

Doğan Hızlan

— Edebiyat ve Sanat Eleştirmeni, Gazeteci —

“Atatürk gelecek nesle, bilimin egemen olduğu bir ülke bırakmıştır”

Cumhuriyet sizin için ne anlam ifade ediyor? Sizce Cumhuriyet’in kazandırdığı en büyük değerler nelerdir? Cumhuriyetimizin 100. yılında yeniden hatırlamamız ya da daha iyi anlamamız gerektiğini düşündüğünüz değerler, ilkeler var mı?

Özgürlük, bireysel sorumluluk, çağdaş dünyadan haberdar olmak, bilime önem vermek. Cumhuriyet geniş anlamda Doğu’dan Batı’ya geçişin başlangıcıdır. Cumhuriyet eşitlik, özgürlük adalet, laiklik, hukukun üstünlüğü ile işlerlik kazanır.

Bu değerler Cumhuriyet’in temel taşlarıdır.

Cumhuriyet’in en büyük değerleri demokrasi, özgürlük, eşitlik gibi kavramlardır. Yurttaşların kendini ifade etme özgürlüğü, düşüncelerini paylaşma özgürlüğü, siyasi süreçlere katılım hakkı gibi değerlerin sağlandığı bir toplum düzenidir. Bunlar, Cumhuriyet’in 100. yılında yeniden hatırlamak değil, hiç unutmamamız gereken ilkelerdir. Yeniliklere, değişimlere sahip çıkılmalıdır. Bu değerlerin neler olduğunu anlamak için mutlaka Nutuk’un okunması; Samsun’dan başlayan

Cumhuriyet hareketinin adım adım izlenmesi gerekir. Nutuk, Cumhuriyet'in ilanına kadar geçen sürede yurttaşların nasıl ikna edildiğini gösterir. Samsun'da başlayan hareket, Cumhuriyet bilincini inançla sağlamayı amaçlamaktadır. Çağdaşlığın da en önemli değerler arasında anılması gerekir. Zaman içinde Cumhuriyet'in ileriye dönük yorumları önem kazanır; ilkeleri, değerleri unutmadan bunu yapmalıyız. Değerlere, ilkelere sahip olmak için en önemlisi Cumhuriyet'in felsefesini öğrenmektir. Atatürk de birçok kitabı okuyarak bu ilke ve değerleri bulmuştur. Felsefe rejimin ayrıntısını, ardındaki fikir birikimini ortaya koyar.

Cumhuriyet'in kuruluşundaki önemli kilometre taşlarına ve Atatürk'ün gelecek nesle aktardığı ilkelere dair düşüncelerinizi paylaşabilir misiniz?

Kuruluşunun kilometre taşları, Cumhuriyet felsefesinin maddeleridir. Cumhuriyet'in tarihini öğrenmek için gençler iyi bir eğitim görmelidir. Bilimin, bilginin önemi onlara öğretilmelidir. Uluslararası alanlarda saygın bir kimlik kazanmak için gençler kendilerini yetiştirmelidir. Atatürk, Cumhuriyet rejimi birçok genci yurt dışına göndermiş; onlar da yurda döndüklerinde Türkiye'yi, Anadolu'yu daha iyi anlayarak bunu eserlerine, çalışmalarına yansıtmıştır.

Gelecek nesiller kültür alanında yapılan devrimlerin neler olduğunu, onları nasıl yaşatacaklarını düşünmelidirler. Kilometre taşlarını tespit ettikten sonra bunları nasıl yaşatacaklarını, ilerleteceklerini öğrenmelidirler. Demokrasiyi, kişisel özgürlüğü Cumhuriyet'in temel ilkelerinden biri olarak savunmalıdırlar. Atatürk gelecek nesle, bilimin egemen olduğu bir ülke bırakmıştır. Yurt içinde ve yurt dışında alanlarında saygın gençler olmalıdır; bu gençler kendilerinden sonraki kuşağa da Cumhuriyet'in faziletleri konusunda bilgi vermelidir. Değişik alanlarda, mesleklerde uluslararası başarılar için çaba gösterilmelidir. Bireysel hakların önemi savunulmalı, uygulanmalıdır. Gençlerimize, Cumhuriyet felsefesini felsefecilerden okumalarını tavsiye ederim. Bu konuda yapılan araştırmalar gerçekten savunma sistemimizi güçlendirmektedir.

Türkiye'de kadına verilen değer Cumhuriyet'le artmıştır; alanlarının ilk adayları, yurt içinde ve dışında başarılarıyla öne çıkmıştır. Yıllar önce "Cumhuriyet'e Kan Verenler" adlı televizyon programında, Cumhuriyet'in ilanından sonra gençlerin, özellikle kadınların yükselişi bizlere gösterilmiştir.

Cumhuriyetimizin 100. yılında genç nesillerin ülkemizin kültür ve sanat tarihini daha iyi anlamalarına nasıl yardımcı olabiliriz?

Genç nesillerin eğitimi için yoğun bir çaba gösterilmelidir. Okullarda sanat, edebiyat konusunda derslere ağırlık verilmelidir. Ayrıca genç nesiller müzelere, sergilere götürülmelidir.

Cumhuriyet'in ilk kuşağının imkânları kısıtlıydı, ancak yurt içindeki gelişmeleri görebiliyorlardı.

Cumhuriyet, görgü ve ilgilerini artırmak için onları yurt dışına göndermiştir. Yurt içindeki gezilerle kültürel varlıklarımız gençlere gösterilmelidir. Şimdi müzelerde dünyanın önemli sanatçılarının eserleri de sergilenmektedir. 100. yıl sanatımızı, edebiyatımızı, müziğimizi tanıtmak için bir fırsattır. Şimdi dijital çalışmalar da bu alanda yardımcı olacaktır. Gençler okul kütüphanelerinde kitap okuyabilirler, sanat tarihi bilgilerini geliştirebilirler. Müze gezileri artık uzmanlar eşliğinde yapılmaktadır. Genç kuşaklar istedikleri sanat

alanını seçebilir, o alanda ilerlerler. Türk bestecilerinin eserleri çok sesli müziğin yaygınlaşması için önemli bir öğedir. Arkeoloji konusundaki çalışmalar Cumhuriyet döneminde artmıştır. Hiç kuşkusuz Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu'nu da zikretmek gerekir. Genç kuşaklar bu alanda desteklenmelidir. Bir filozofun dediği gibi dünya artık küçük bir köydür. Bu, genç kuşaklar için bir fırsattır.

Gençlere şunu iletmeliyiz: Hangi alanda olursa olsun, o ülkenin insanını tanımak için sanatını bilmek gerekir. Sanat bir ülkeyi bütün olanak tanımak için gereklidir. Sanat, sadece estetik meselesi değildir. Birçok Türk müzisyeni Batı'da ilgi görüyor, birçok sinemacımız yurt içinde ve dışında ödüller alıyor. Bunlar Cumhuriyet sayesinde olmuştur.

Bütün yazdıklarımızı özetlersek; Cumhuriyet bize çağdaşlığı, iyi bir Türk vatandaşı olmanın yanı sıra, iyi bir çağdaş dünya vatandaşı olmayı da öğretmiştir.

Üstün Ergüder

Siyaset Bilimci, Akademisyen

“Cumhuriyet’in ülkemize kazandırdığı en önemli değer eğitimdir”

**Cumhuriyet sizin için ne anlam ifade ediyor? Sizce
Cumhuriyet’in kazandırdığı en büyük değerler nelerdir?**

Cumhuriyet benim için akıl, bilim, ilim, rasyonel düşünce demektir. Bırakın Cumhuriyet’in kuruluşunda küllerinden doğmaya çalışan toplumumuzun o günlerdeki cehaletle boğuşan hâlini, günümüzde de Cumhuriyet’in bu değerleri çok önemlidir. Bütün dünyaya hâkim olan algı yönetiminin ve “gerçek sonrası veya ötesini” yüceleştirmenin yaşandığı günümüz dünyasında bu değerlere dört elle sarılmalıdır ülkemizin her bireyi. Ben şahsen Cumhuriyet ve onun eğitim kurumları sayesinde akılcı ve veriye dayanan düşünceyi içselleştirebildiğimi düşünüyorum. Bugün ne kadar tahrip edilmeye çalışılsa da bu değerlere inatla sahip çıkmamız gerekir. Ne kadar toplumumuz ideoloji, algı ve inançlar etrafında kamplaştırılırsa kamplaştırılsın, her birimizin sıkı sıkıya sarılması gerekir Cumhuriyet’e ve değerlerine. Bugün Cumhuriyet’e karşı çıkan ve eleştirenler Cumhuriyet sayesinde bugün buralarda olduklarını unutuyorlar.

Cumhuriyetimizin 100. yılında değerlerimizin genç nesillere aktarılması için eğitim sistemimiz hangi yönlerden güçlendirilmeli?

Cumhuriyet’in ülkemize kazandırdığı en önemli değer eğitimdir. Cumhuriyetimizin kurucuları ülkemizin güçlenmesi ve birliğimizi korumanın iyi, kaliteli ve laik bir eğitim sisteminden geçtiğinin farkındalardı ki güçlü bir eğitim sistemi kurmaya çalıştılar. Bu bağlamda merkezde güçlü ve merkeziyetçi bir Millî Eğitim Bakanlığı kuruldu. Amaç Cumhuriyet’in değerlerine ve “hayatta en hakiki mürşidin ilim” olduğuna inanmış seçkinlerin yetiştirilmesiydi. Bunda da kısmen başarılı olundu. Ancak eğitimin geniş kitlelere yayılmasında, toplumun iliklerine kadar işlenmesinde yeteri kadar başarılı olunamadı. Ayrıca Cumhuriyetimizin kuruluş yıllarında millî bir eğitim verilmesinde işe yarayan merkeziyetçi ve tekeli “Millî Eğitim Bakanlığı” modelinin günümüzde ne kadar geçerli olduğu tartışma konusudur.

Kutuplaşmanın ve ideolojik tartışmaların arttığı günümüz siyasi ortamında bu merkeziyetçi ve tekçi yapı Millî Eğitim Bakanlığını siyasallaşma tehlikesi ile karşı karşıya bırakmaktadır. Kanımca ülkemizin eğitim sistemimizde yeni bir yapılanmayı düşünmenin zamanı gelip geçmektedir.

Cumhuriyetimizin 100. yılında eğitime erişim ve katılım başta olmak üzere cinsiyet eşitsizliğine yönelik eğitim sisteminde ne gibi düzenlemeler hayata geçirilmeli veya hangi politikalar uygulanmalı?

Cumhuriyetimizin kurucuları daha ilk günden beri cinsiyet eşitliliğinin ülkemiz için ne kadar önemli olduğunun farkındaydılar. Rahmetli sosyal bilimci Prof. Dr. Çiğdem Kağıtçıbaşı’nın sık sık dile getirdiği gibi bir çocuğun yetişmesinde ailede en önemli rolü anne oynar. Dolayısıyla annelerin eğitilmiş olması yetiştirdikleri çocuklar dolayısıyla toplumda çarpan etkisi olur. Cumhuriyet bu konuda da önemli yol almış birçok başarılı kadın yetiştirmiş ve onların toplumsal hayatımıza katkıları büyük olmuştur. Ancak toplumun geleneksel yapısı ve değerleri kız çocuklarımızın eğitilmesi konusunda özellikle kırsal bölgelerde bu başarıyı törpülemiştir. Toplumun cinsiyet eşitliliği konusunda inanç ve inatla bilinçlendirilmesi konusunda özellikle sivil toplum bileşenlerinin büyük çaba göstermeleri gerektiğine inanıyorum.

Eda Erdem DüNDAR

— A Milli Kadın Voleybol Takımı Kaptanı —

“Türk kadınının hayalleri Cumhuriyet sayesinde gerçekleşiyor”

Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk ile karşı karşıya gelseniz ona ne söylemek isterdiniz?

Benden kaynaklanan, uzun süreli bir sessizlik olurdu; gözlerim dolardı ve bir süre konuşamazdım. Yaşadığı döneme ait fotoğraflarını, videolarını, hakkında yapılan belgeselleri izlerken; Türkiye Cumhuriyeti tarihini ve etrafındaki kişilerin yazdıklarını okurken, herkes gibi ben de çocukluğumdan beri çok duygulanıyorum. Bu hayali karşılaşmada Atatürk’e ve silah arkadaşlarına minnettarlığımızın yanında elbette bir Türk kadını olarak, bugün geldiğimiz noktada Cumhuriyet’in bize sağladığı eşitlik ve özgürlük ilkeleri doğrultusunda, kadınların hayatın her alanında zirvede olabilme olanağından dolayı şükranlarımı dile getirirdim. Cumhuriyetimizin 100’üncü yılında bayrağımızı zirveye taşıdığımız, ülkemizi gururlandırdığımız için sonsuz mutluluğumuzu ve kız çocuklarına doğru örnek olabilmek için gösterdiğimiz mücadelemizi anlatırdım. Bize gösterdiği yolda ilerlemeye dair kararlılığımızı ve bıraktığı kıymetli mirası gelecek nesillere aktarmak için çabamızdan bahseder ve bu diyalogun, hayal dahi olsa, ülkemizi ne kadar çok sevdiğimizi bize bir kere daha hatırlattığını söylerdim.

Atatürk’ün “daima ileri” ilkesini temsil eden fotoğrafına atıfla verdiğiniz zafer pozunu, Voleybol Kadın Milli Takımımızın zaferlerinin ve azminin de sembolü haline geldi. Atatürk’ün izinde yürüyen, başarılı bir Cumhuriyet kadını ve sporcu olarak sizce, Cumhuriyet’in Türk kadınları açısından en önemli kazanımı/kazanımları nedir?

En önemli değerlerin özgürlük ve eşitlik olduğunu düşünüyorum. Cumhuriyet, kadınlara potansiyelini keşfedebilme ve hayallerini gerçekleştirme olanağı sunuyor. Bizler bugün voleybolda dünyanın zirvesinde yer alıyorsak, hayallerimizi gerçekleştirebiliyorsak; Türk kadını ülkemizin başarılarına koşmasında öncü oluyor; bilimde, siyasette, sanatta, akademik araştırmalarda da

liderlik yapıyorsa; bu hayallerin Cumhuriyet sayesinde gerçeğe dönüştüğünü biliyoruz.

A Milli Kadın Voleybol Takımı olarak, Cumhuriyetimizin 100. yılında Avrupa Şampiyonu oldunuz. Takımın Kaptanı olarak, bu özel şampiyonluk hakkında neler söylemek istersiniz?

Bu zafer için emek veren herkesi, canım takım arkadaşlarımı ve bizi salonlarda yalnız bırakmayan, gecesini gündüzüne katarak ekran başında destekleyen Türk halkını kutluyorum. Turnuvalar boyunca bize ulaşan mesajlar, görüntüler, içeriğinde müthiş bir sevgi barındırıyordu. Cumhuriyetimizin 100. yılında voleybol aracılığıyla ülkemizi şampiyonluk hedefinde birleştirebilme duygusu, bizler için büyük bir onur ve gurur kaynağı oldu. Takım ruhumuzu, mücadelemizi, kararlılığımızı her sayıda gösterdiğimizi ve genç nesillere ilham olduğumuzu düşünüyorum. Umuyorum başarılarımızı aynı istikrar ile devam ettirir ve 2024 Paris olimpiyatlarında da kürsüde oluruz. Bu mutluluğu bir kere daha hep birlikte yaşayabilmek en büyük dileğimiz.

İlke Özyüksel

Türk Modern Pentatlet

“Başarılarımı ülkeme ve kadınlara armağan ediyorum”

Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk ile karşı karşıya gelseniz ona ne söylemek isterdiniz?

Şunları söyledim: “İnsan, hiç tanımadığı, görmediği birini sevebilir mi? Ben, biz, hepimiz yıllardır böyle bir duyguyla yaşıyoruz. Sonra bir sözün geliyor aklımıza ‘Beni görmek demek mutlaka yüzümü görmek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu kafi’ şeklinde başlayan. Senin duygularını anlıyor ve hissediyoruz. Bizi asıl yakınlaştıran güç, işte bu. Her gün seni çok daha yakından tanıyor, tanıdıkça seviyor, sevdikçe daha fazla saygı duyuyoruz. Ve bize tek bir söz söylemek kalıyor geriye; teşekkür ederiz.”

Olimpiyat mücadelesi veren ilk Türk modern pentatlon sporcusu olarak yurt dışındaki başarılarınızla bizi gururlandırıyor sunuz. Göğsünde Türk bayrağı arması taşıyan bir pentatlet ve aynı zamanda bir Cumhuriyet kadını olarak, Atatürk’ün hangi görüş ve ilkelerini hayatınızla bağdaştırıyorsunuz?

Atatürk’ün “Dünya yüzünde gördüğünüz her şey kadının eseridir” sözü benim için büyük anlam taşıyor. Benim için de dünya kadınların, Türkiye Cumhuriyeti de kadınlarımızın

omuzlarında yükseldi, yükselmeye de devam edecek. Ben yarışmaya çıktığım ilk andan itibaren bu söze layık olabilmek için çalışıyorum ve her başarıyı da ülkeme, kadınlara armağan ediyorum.

Atatürk’ün “Her boy ölçüşmede arkalarında Türk Milletinin bulunduğu ve Millet şerefini düşünmelerini Türk sporcularına meslek düsturu olarak kaydediyorum” sözünden hareketle Cumhuriyet’in sizin gibi genç kadın sporcularına başarı için nasıl bir yol önerirsiniz?

Biz, sahip olduğumuz her şeyi büyük mücadele ve savaşlar ile elde ettik. Kurtuluşumuzu, bağımsızlığımızı, haklarımızı... Uğruna çok büyük acılar çekip özveriler gösterdik. “Dünyada hiçbir milletin kadını, milletini kurtuluşa ve zafere götürmekte, Anadolu kadınından daha fazla çalıştım diyemez” sözünü düstur edinen bir ülkenin kadınlarıyız biz. Bugün Ay-Yıldız’ı göğsümüze takıp bir yarışmaya çıkabiliyorsak, başta Atatürk olmak üzere bunda özgürlük uğruna hayatlarını ortaya koymuş atalarımızın büyük bir emeği var. Ben bu emeğin hakkını vermek için mücadele ediyorum. Sporcu arkadaşlarıma da tek tavsiyem budur.

İbrahim Çolak

2019 yılı Dünya Şampiyonu, 2020 yılı
Avrupa Şampiyonu Artistik Jimnastikçi

“Gözünüz arkada kalmasın, Atam”

Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk ile karşı karşıya gelseniz ona ne söylemek isterdiniz?

“Atam, açtığınız yolda başım dik ve alnım ak yürüyor yaptığım sporda ülkemi en iyi şekilde temsil edip ay yıldızlı bayrağımızı en tepeye çıkarmak için tüm gücümle çalışıyorum. Gözünüz arkada kalmasın” diyebilmeyi isterdim.

Sizin gibi genç sporculara, başarıya ulaşmak için Cumhuriyet’in hangi kazanımlarından ve Atatürk’ün hangi ilkelerinden güç almalarını önerirsiniz?

Gençlere öncelikle Cumhuriyet’in kazanımlarından olan sağlık, eğitim ve düşünce özgürlüğü hakları ile Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün ilkelerinin hepsinden güç almalarını önerebilirim.

Cumhuriyetimizin 100. yılında, belki de “yeniden hatırlamalıyız” ya da “daha iyi anlamalıyız” dediğiniz değerler, ilkeler var mı?

Bence Türk halkı, Cumhuriyetimizin değer ve ilkelerini iyi bir şekilde yansıtıyor. İyi korunması ve unutulmaması konusunda da elinden geleni yapıyor.

CUMHURİYET'İN
100
DEĞERİ
PODCAST SERİSİ
SPOTIFY'DA YAYINDA!

“Cumhuriyet’in 100. yılında kutlanacak çok şey var.” diyerek başlattığımız, 29 Ekim’e dek aralıksız, her gün bir Cumhuriyet değerini paylaştığımız “Cumhuriyet’in 100 Değeri” projemiz şimdi Prof. Dr. Emrah Safa Gürkan’ın sesinden özel bölümleriyle Koç Holding Spotify kanalında, yayında!

Kare kodu kullanarak podcast serisine ulaşabilirsiniz.

Cumhuriyet'in 100. Yılı Kutlarken...

Bizden Haberler sayfalarında bugüne dek birçok önemli konu hakkında konuşmak üzere yüzlerce ismi ağırladık. Ama üzerine konuştuğumuz en önemli konu her zaman Cumhuriyet idi. Biz de bu ay, Cumhuriyetimizin 100. Yılı vesilesiyle çok önemli isimlerle geçmiş sayılarımızda Cumhuriyet üzerine yaptığımız röportajlardan bir derleme hazırladık.

DERLEME: BİLGE AKGÜN

Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılına adım atarken, Cumhuriyet değerlerine ve Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ilkelerine bağlılığımızı her zamankinden daha çok hissediyoruz. Bu mirasa duyduğumuz bağlılık, sadece geçmişimizi kavramak için değil, geleceğimizi şekillendirmek açısından da büyük önem taşıyor. Biz de bu ay Cumhuriyetimizin 100. yılı vesilesiyle, Cumhuriyetimizin yetiştirmiş olduğu sayısız duayen arasında

yer alan ve Cumhuriyet'in her dönemine tanıklık etmiş, "hocaların hocası" Prof. Dr. Nermin Abadan Unat, yakın zamanda kaybettiğimiz gazeteci-yazar Hıfzı Topuz, siyaset bilimci Prof. Dr. İlder Turan, sümerolog, bilim insanı, tarihçi Muazzez İlmiye Çığ ve halkla ilişkiler duayeni Betül Mardin ile geçmiş sayılarımızda "Cumhuriyet" üzerine gerçekleştirmiş olduğumuz röportajlardan bir derleme yaptık.

Prof. Dr. Nermin Abadan Unat

Ekim/2021

“CUMHURİYET TÜRKİYE’DE YAŞAMIN GARANTİSİDİR”

Babanızın vefatından sonra anneniz sizi artık okutamayacağını söylediğinde, henüz 14 yaşında eğitim alabilmek için büyükelçiye gidip Türkiye’ye gitmek istediğinizi söylüyorsunuz. Bu kararınızda Cumhuriyet ve Atatürk devrimleri etkili oluyor. Nasıl verdiniz bu kararı?

Almanca benim anadilim. Sonra Fransızca ve İngilizce öğrendim. O sırada yatılı bir okulda olduğum için Macaristan’daydım. Biraz Macarca da öğrendim; ama henüz Türkçe bilmiyordum. Benim annem kumarbaz bir hanımdı. Babam ölünce, bütün parayı kumarda kaybetti ve maddi olarak beni okutamayacak hâle geldi. Bir gün bana dedi ki “Ben artık seni okula gönderemem. Steno öğren, daktilo öğren hayatını kazan.” Bunlar olduğunda henüz 14 yaşındayım. O sırada Türkiye’deki gelişmeleri yabancı gazetelerden takip etmeye çalışıyordum. Kendi dilimden değil de yabancı dillerden... Okuduklarımdan görüyordum ki Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra bütün o yenilen ülkeler, başı öne eğik yenik ülkelere dönüştüler. Fakat Türkiye farklıydı. Bir tek Türkiye cumhuriyet kurdu. Yalnızca cumhuriyet kurmakla kalmadı, bununla beraber bir sürü kurum da kurdu. En önemlisi ise Türkiye’de erkek kız

farkı gözetmeksizin herkes için parasız eğitim getirileceğini öğrendim. Bunu duyduktan sonra Türkiye artık benim için bir cennetti. Ben okumak istiyordum ve bu sebeple her şeyi göze aldım. Türkiye’ye gidebilmek, orada eğitim görebilmek için hiç düşünmeden her şeyimi bıraktım. O kararı gözü kapalı verdim anlayacağınız. Türkiye’ye gidebilmek için önce büyükelçiye gittim; derdimi anlattım. Büyükelçi beni anlayışla karşıladı. Türkiye’ye gidebilmem için bir bilet ve bir kimlik verdi. Düşünün ben daha 14-15 yaşındaydım o zaman. [...] Türkiye Cumhuriyeti kendi dilini bilmeyenlere de ışık tuttu; bu çok önemli. Türkiye Cumhuriyeti, 1920’lerden sonra ışık tutan bir ülkeydi Avrupa için. Evet biz de diğerleriyle beraber yenildik

savaşta; ama onlar gibi her şeyi kaybedip başı öne eğilmiş bir ülke olmadık. İyi ki geldim Türkiye’ye ve iyi ki öğrenci olabildim. Ben her şeyimi Türkiye’deki Cumhuriyet’i kuranlara borçluyum. Atatürk’e, İsmet Paşa’ya, o dönemin yöneticilerine borçluyum. Onlar bir kuşak... O kuşak umut verdi benim gibi gençlere, Türkçe bilmeyenlere. Asıl mühim olan o.

Cumhuriyet’in ilk yıllarına tanık oldunuz. Sizin için anlamını anlatabilir misiniz?

Cumhuriyet kurulduktan sonra herkesin aklında neler yapabileceği vardı. Herkes “Nasıl katkıda bulunurum ben bu Cumhuriyet’e” diye düşünür, bunu konuşurdu. Benim için de bu yol, dersler vermek oldu. Okula girdim, Türkiye’de dersler verdim. Almanca ders verdim ve Türkçe dersler alarak Türkçe öğrendim. [...] Bizim her zaman önceliğimiz Cumhuriyet’ti. Bir araya gelip “Ne yapalım, nasıl yapalım da Cumhuriyet’i daha ileri götürelim” diye kafa yorardık. Asıl derdimiz buydu. Bugünkü gençlerin daha geçici, dünyevi dertleri olduğunu görüyorum. Biz öyle şeyler konuşmazdık bir araya gelince. Bu bahsettiğim öyle yapmacık bir şey değil; çünkü bu bizlerin,

o döneme şahit olmuş gençlerin arasında bir havaydı. Cumhuriyet’in ilk yıllarında herkes geleceğe ve ülkesine dair bir şeyler ümit ediyordu ve bunlar oluyordu da çoğunlukla. Mesela öncesinde bir Sümerbank yoktu; ama Sümerbank açılınca bizler 3 liraya basma alabilecek hâle geldik. O basmayı alıp kendimize elbise yaptığımızda artık fevkalade şık olabiliyorduk. Ya da şeker... Şeker yoktu ve biz şeker yerine kuru üzüm yiyorduk. Sonra şeker fabrikası kuruldu Eskişehir’de. Şeker aldık, çayı şekerle içtik. Küçük şeylerle mutlu olduk. Bugünden çok farklıydı. [...] Cumhuriyet’in ilk yılları ümit yıllarıydı bizim için ve biz bu küçük şeyler için ümit edip o şeyler için mücadele ediyorduk.

BİR CUMHURİYET ÇINARI

Nasıl bir atmosfer vardı Cumhuriyet kurulurken?

Muazzam... Toplar atıldı. Davullar zurnalar çalındı. Büyük kutlamalar oldu. Herkes sevinçliydi. O zamanlar ben Cumhuriyet'in ne anlama geldiğini bilmiyordum. Babam çok aydın bir insandı, o anlattı. "Koca bir Osmanlı devleti yıkıldı, yepyeni bir hükûmet kuruldu, adı da cumhuriyet oldu. Cumhuriyet; yani bir padişah yok, halkın iradesi var... Bir meclis kuruldu; meclisin başkanı ve cumhurbaşkanı seçildi. Atatürk'ü seçtiler" dedi. Babam bize bunları anlatınca çok mutlu olduk tabii.

Cumhuriyet'in kuruluş döneminde yüksek okula gittiniz ve mezun oldunuz. O dönemde kadınların yüksek eğitim alması için hangi adımlar atıldı? Toplumda kadının rolü nasıldı?

Bu, her şeyden önce kadın-erkek eşitliği yönünde adımlar gerektirdi. Atatürk "Kadın-erkek herkes okula gidecektir" dedi. Cumhuriyet bilhassa kadınlarımız için çok önemli... Neden? Çünkü devrim başladığı zaman, kadınlarımız henüz çarşaf içindeydi. Kadınlar hemen çarşafı çıkardılar. Mesela Cumhuriyet'in onuncu yıl dönümünde Eskişehir'de öğretmendim. Kadın-erkek eşitliği gözle görünür hâle gelmişti. Beraber sinemaya, tiyatroya gidiyorduk. Benim orada kısa kollu kıyafetlerle resimlerim var. Daha on yıl olmuş cumhuriyet kurulalı. En ufak karşı hareket yok. Kimse "niye böyle" demiyor. Ben o zaman belki farkında değildim o kadar ama muazzam bir şeydi. Mesela bana soruyorlar: "Karşı gelen olmadı mı?" Olmadı herhâlde. Eskiden kadınlar okuma yazma öğrenmezdi. Bugün bilimde, siyasette, sanatta, medyada ve başka her alanda kadınımız çok yüksek yerlere çıktı.

Bunun için son derece mutluyum. Bugün gazetede okudum. Almanya'da bir kızımız Almanya'nın çok önemli bir doktoru olmuş. Muazzam bir şey. 80 yılda, kızım... Avrupa bunu 400 yılda yaptı, biz 80 yılda yaptık. Bu çok önemli... Onun için ben geleceğimizden çok umutluyum.

Sizce Cumhuriyet devrimlerinin en önemlisi hangisi?

Atatürk'ün en önemli devrimi eğitimidir. Evvela köylerden başladı. Binlerce köy okulu yaptı. Ardından yüksek okul yapmak istedi ama kolay değil. O dönemde 1933'te Almanya'da Hitler çıktı. Kürsülerinde Yahudi asıllı veya ailesinde bir Yahudi olan bütün yüksek profesörleri, en iyi

adamları kadro dışına attı. Yalnız Almanya'da değil, Almanların ayak bastığı yerlerde de bunu yaptı. Bu insanların hepsi ortada kaldı. Ne yapacaklar? Aç kalacaklar, hepsi ölecek. O sırada oradaki entelektüelleri kurtarmak için bir vakıf kurulmuş. Bir yandan da Atatürk, yüksek eğitimi modernleştirmek için İsviçreli bir profesör davet etmiş. Bu insanlar aracılığıyla 190 saygın Alman bilim insanı Türkiye'ye sığındı. Bu bilim insanları fakülteler açtı, laboratuvarlar kurdu. Ondan sonra İstanbul Üniversitesi yeniden Avrupa düzeyinde bir üniversite hâline geldi.

Hükûmet profesörler ne istediye yaptı. Mesela benim hocalarım... Gelip "Burada hiç kitap yok, ne yapacağız? Almanya'da falan hoca öldü, kitaplığı satılık, acaba alır mısınız?" dediler. Derhal kitaplar alınıp getirildi. Kitaplık istediler, alındı. Laboratuvar istediler, yapıldı. Böylece Avrupa seviyesinde bir eğitim başladı memlekette. Bu eğitimin sonuçları bugüne kadar devam etti.

Prof. Dr. İlter Turan

Ekim/2020

TÜRKİYE'NİN ÇAĞDAŞLAŞMA SERÜVENİ: ATATÜRK VE CUMHURİYET'İN KURULUŞUNU ANARKEN...

Atatürk'ün liderlik açısından hangi yönleri, verilen kurtuluş mücadelesine gerekli olan etkiyi sağladı?

Özetlediğim süreci şekillendiren itici güç Atatürk'ün siyasi dehasıdır. Farklı tercihleri ve bekleyişleri olan kitleleri ve seçkinleri tek amaç etrafında bir araya getirmek, onları zorlu ve özveri gerektiren, sonucu peşinen kestirilemeyen bir kurtuluş mücadelesine ikna etmek, başarı kazanıldıktan sonra barışta kendisine pay çıkarmaya çalışan İstanbul Hükümeti'nin varlığını sonlandırmak Atatürk'ün vizyonu, anlatım ve ikna gücü, örgütlenme yeteneği, düşünceyi eyleme dönüştürme becerisi, enerjisi, cesareti ve karizmatik kişiliği sayesinde mümkün olmuştur.

Millî Mücadele kazanıldıktan sonra Cumhuriyet'in kuruluş dönemi başladı. Bu dönemde hangi güçlüklerle karşılaşıldı? Bir anlamda "küllerinden yeniden doğuş" nasıl sağlandı?

Kurtuluş Savaşı'nın başarı ile sonuçlanması, tatmin edici bir barış anlaşmasının yapılması, bu süreçte saltanatın ilga edilerek Cumhuriyet'in kurulmasıyla Anadolu İhtilali'nin ikinci aşaması başlamıştır. [...] İlk aşamada bir işgalin sona erdirilmesi söz konusuydu. Bunu yapacak kadrolar vardı, işlerini nasıl yapacaklarını da biliyorlardı. İkinci aşama ise varlığını geliştirebilecek ve sürdürebilecek bir ülkenin inşa edilmesi gibi çok daha girift ve çok boyutlu bir sürecin yaşanmasını gerektiriyordu. Bir ulus inşa edilmesi, yeni devletin yapısının ve kurumlarının şekillendirilmesi, meşruiyetinin sağlanması ve uluslararası alanda yerini alması söz konusuydu. Bu zorlukların aşılması için kapsamlı programlar oluşturulması ve toplumsal hayatın her alanında önemli değişiklikler yapılması zorunluydu. Cumhuriyet'in kurucularının bir şansı Osmanlı İmparatorluğu'nun gerileme

ve çöküş döneminde yürütülen zengin çare arayışlarının ve çözümlerinin mirasçısı olmalarıydı. Örneğin, Arap harflerinin Türkçe'nin yazılması için yetersizliği ve daha uygun bir alfabenin kullanılması gereği 1867'den itibaren ısrarla dile getirilmeye başlanmıştı. Modernleşmenin aracı olarak açılan başta askeri tıbbiye olmak üzere yeni okullarda din ve bilim alanlarının birbirinden ayrı tutulması gereği gözetiliyordu. Devlet yönetiminde iktidarın yapacaklarının yasalarla sınırlı olması ilkesi yaygın kabul görmeye başlamıştı. Kadınların

toplumsal hayattan dışlanmayıp, erkeklerle birlikte hayatın her alanında yer almalarını savunan görüşler yaygınlaşmaktaydı. Bu bağlamda kurtuluş mücadelesinin sarayın muhalefetine rağmen kazanılmasında, toplumu çağdaşlaştırma projeleri karşısındaki kurulu düzen yandaşlarının direncinin kırılması, her türlü yenileşme girişiminin, projesinin ve deneyinin önünün açılması önemlidir. [...] Örneğin, Arap harflerinin Türkçe'nin yazılması için yetersizliği ve daha uygun bir alfabenin kullanılması gereği 1867'den itibaren ısrarla dile getirilmeye başlanmıştı.

Modernleşmenin aracı olarak açılan başta askeri tıbbiye olmak üzere yeni okullarda din ve bilim alanlarının birbirinden ayrı tutulması gereği gözetiliyordu. Devlet yönetiminde iktidarın yapacaklarının yasalarla sınırlı olması ilkesi yaygın kabul görmeye başlamıştı. Kadınların toplumsal hayattan dışlanmayıp, erkeklerle birlikte hayatın her alanında yer almalarını savunan görüşler yaygınlaşmaktaydı. Bu bağlamda kurtuluş mücadelesinin sarayın muhalefetine rağmen kazanılmasında, toplumu çağdaşlaştırma projeleri karşısındaki kurulu düzen yandaşlarının direncinin kırılması, her türlü yenileşme girişiminin, projesinin ve deneyinin önünün açılması önemlidir.

“CUMHURİYET HEP İLERİ GİTMEKTİR!”

Size ilk elden anlatılanlar ve kendi gözlemlerinizi ışığında bize nasıl bir Atatürk portresi çizersiniz?

Ben Atatürk hakkında dört kitap yazdım: “Gazi ve Fikriye,” “Devrim Yılları”, “Atatürk Sesleniyor” ve “Bana Atatürk’ü Anlattılar”. Bütün kitaplarımda ben Atatürk’e insan olarak yaklaştım. Duygularıyla, aşklarıyla, sevgileriyle, davranışlarıyla onu anlatmaya çalıştım. Siyasi kimliğini herkes biliyor, yüzlerce kitap yazıldı. Ama ben onun yakınlarından bunu anlamaya çalıştım, daha sıcak daha insancıl yanlarını ele aldım. Mesela kurban kesilirken bakamayan bir adam Atatürk.

‘Benim önümde kesmeyin, gözüm görmesin’ diyor. “Siz o kadar savaş yaptınız, cesetlerin arasından yürüdünüz” dendiğinde de “Evet yürüdüm ama o başka. Ben kan görmeye dayanamam” diye cevap veriyor. Sonra dostlarına çok düşkün. Onlarla şakalaşmayı seviyor. Onlar da Atatürk’e kafa tutuyorlar zaman zaman sofrada falan, hiç kızmıyor, tolerans sahibi bir adam. Mesela sınıf arkadaşım Vedat Kuntay, yazar Mithat Cemal Kuntay’ın oğlundan dinlediğim bir hikâye: Büyükada’da yat kulübündeysen Atatürk geliyor, herkes hemen kenara

çekiliyor. Onlar öyle kenarda beklerken Atatürk gelip onun önünde duruyor ve “Ne kasılıp duruyorsun öyle, o kadar kendine güveniyorsan gel benimle güreş tut” diyor. Vedat 1,90 boyunda, tenis şampiyonu, Atatürk’ü pat diye tuşa getirecek bir adam. Herkes “bırak kendini” diyor ve orada güreşe tutuşuyorlar, Atatürk Vedat’ı hop tuşa getiriyor. [...] İşte böyle biri Atatürk. Çok etkileyen bir adam. Çok sevilen bir adam. Birinde Dolmabahçe Sarayı’nda Nuri Conker’e, “Haydi kılık değiştirip çıkalım” diyor. Onun arabasıyla polisler görünmeden kaçıyorlar, gidip köylülerle konuşuyor. Hep halkın içine karışmak, halkla beraber olmak istiyor. [...] Sapına kadar devrimci, dimdik duran, ödün vermeyen bir adam. Ama

ben en çok onun o insan tarafına, demokrat tarafına, popüler tarafına bayılıyorum.

Peki Atatürk’ü Cumhuriyet’i ilan etmeye kadar götüren vizyonu nereden geliyor?

Selanikli olmak bir kere bir fark yaratıyor çünkü orada daha Batılı bir çevre var. Ayrıca çok okuyor. 1. Dünya Savaşı’nın sonunda cepheye giderken arabasına bir sandık kitap alıyor. Geceleri kitap okuyor, yorumlar yapıyor, kitapların sayfalarına notlar alıyor. Rousseau’yu, Dode’yi, Lamartine’i, Voltaire’i

okuyor. Düşüncelerinin olgunlaşmasında şair Tevfik Fikret’in de rolü çok büyük, bunu kendi de söylüyor. Tevfik Fikret’ten aydınlanmayı öğreniyor Atatürk. Aydınlanma demek Batılılaşma demek değil. Batılılaşma, Batılılar gibi bina yapmak, onlar gibi giyinmek, Batı müziği dinlemek, Batı sanatına özenmek vs. Ama aydınlanma dünyaya bilimle ve akılla yön vermek demek. Batılılaşma II. Mahmut döneminde başlıyor, Abdülmecit, Abdülhamit, Abdülaziz dönemlerinde hep var. Ama sadece Batı’yı kopya ediyorlar, aydınlanmanın

farkında değiller. Farkına varan ilk Tevfik Fikret oluyor. Galatasaray’da okuyor, büyük devrimi yaşamış Fransız hocalarından etkileniyor. Aydınlanmayı, fikrin egemenliğini kitaplardan öğreniyor. [...] Bunu şiar ediniyor Fikret ve şiirlerini de bu açıdan yazıyor. Fikret çok etkiliyor Atatürk’ü. Bir toplantıda konu Fikret’ten açılıyor ve eleştirenler çıkıyor. Atatürk “Beyler!” diyor, “O bunları haykırdığı zamanlar siz nerelerdeydiniz? Hanginiz onun gibi baş kaldırdınız?” Atatürk bütün aydınları çevresine toplamayı bilen bir lider. Çevresindeki bakanları, hepsini aydın insanlardan seçmişti. Sofrası da hep aydınlarla doluydu. Bu onun için bir danışma kuruluydu. [...]

“Mâzîden Âtiye Zarâfet” Değişimin, Kadının ve Modanın Gücü

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına çok yakışan “Mâzîden Âtiye Zarâfet, Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminden Cumhuriyetin İlk Yıllarına Kadın Kıyâfetleri” sergisi, Halife Abdülmecid Efendi Köşkü'nün masalsi havası eşliğinde konuklarını bekliyor.

YAZI: İLKNUR EŞSİZ

Sergiler, özellikle tarihi olanlar, mekânsal, duysal, duygusal ve düşünsel anlamda konuklarını adeta bir zaman yolculuğuna çıkarır. Yolculuğun kusursuzluğu ve çarpıcılığı, serginin içeriği kadar mekanının seçimini de önemli kılar. Ziyaretçi açısından sanat yolculuğunun tadının damağında kalması ancak bu bileşenlerin uyumu; gücüyle mümkün olur. Tarihi köşke adım atıldığı andan itibaren o zamanların bir parçası gibi hissetmemek, gözler önünde canlanıveren sahnelerde o kıyafetler içindeki kâh bir sokakta alışveriş yapan kâh bir baloda dans eden kadınlara eşlik etmemek mümkün değil. Osmanlı'nın son döneminden Cumhuriyetimizin ilk yıllarına uzanan kadın modası aracılığıyla, kat edilen toplumsal

dönüşümü aktarmak adına tercih edilen sergi alanı ise çok isabetli. Serginin mekânı olarak, bahçesinden odalarına döneminin mimari özellikleriyle parlayan, sanatla yoğrulmuş bir tarihi olan Halife Abdülmecid Efendi Köşkü'nden daha doğru bir seçim olamazdı diye düşünüyor insan. Köşk, İstanbul Nakkaştepe'de zamana ayak dirercesine ayakta duruyor ve her bir köşesinde kendini gösteren mimari öğelerini sarıp sarmalayıp görkemini koruyor. "Mâziden Âtiye Zarâfet, Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminden Cumhuriyet'in İlk Yıllarına Kadın Kıyâfetleri" sergisi, 1880'lerde bir av ve dinlenme mekânı olarak tasarlanan, sonraki yıllarda kendi öyküsünü yazan Halife Abdülmecid Efendi Köşkü'nün insanı hemen etkisi altına alan atmosferiyle muhteşem bir bütünlük gösteriyor.

"SANDIKLARDA SAKLANAN NADİR KİYÂFETLER"

Sergiyle ilgili görüşlerini aktaran Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Ömer M. Koç, babaannesi Sadberk Hanım'ın aileden gelen eski ve güzel eser merakıyla Osmanlı kadın kıyâfetleri toplamaya henüz çok gençken başladığına dikkat çekerek şu hususların altını çiziyor: "Babaannem Sadberk Hanım'ın kişisel koleksiyonundan oluşan 19. yüzyıldan 20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar olan döneme ait kadın kıyâfetleri, kendi adını taşıyan müzenin açıldığı günden itibaren her daim ziyaretçilerin dikkatini çeken eserler oldu. Bir yandan da saray koleksiyonlarında dahi valide sultanlara, hasekiler, kadınefendiler ve hanım sultanlara ait, günümüze ulaşabilen kıyâfet sayısı son derece az. Sandıklarda nadiren saklanmış olan kadın kıyâfetlerinin müze koleksiyonlarında yer alması son derece değerli. Bu manada Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100'üncü yıl mutluluğunu ve gururunu yaşarken, Koç Holding adına düzenlenen "Mâziden Âtiye Zarâfet" sergisiyle Osmanlı'nın son yıllarından Cumhuriyet'in ilk yıllarına uzanan kadın ve moda konusunun arka planında kadınların çağdaş yaşamdaki rollerinin ve elde ettikleri hakların irdelenmesi de derin ve anlamlı oldu."

İş birlikleri ve küratörlerin alameti farikası

Osmanlı Sarayı'ndaki ve şehirdeki kadınların Avrupa modasını takip etmeye başladıkları 19'uncu yüzyılın ikinci yarısından büyük bir dönüşümün yaşandığı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu ilk yıllara uzanan sürece odaklanan sergide, kıyafetlerin arka planında kadınların çağdaş yaşamdaki rolleri ve elde ettikleri haklar irdeleniyor. Geç Osmanlı dönemi ile Türkiye Cumhuriyeti'nin değerlerini buluşturan böylesine kapsamlı bir sergi için farklı müzelerle de güç birliği yapılmış olması ayrıca anlamlı.

Sadberk Hanım Müzesi koleksiyonları genellikle her yıl farklı temalarda sergiler düzenlemeye ve yayınlar hazırlamaya imkân verecek kadar zengin. Dolayısıyla serginin temelini, Sadberk Hanım Müzesi'nin yıllar içinde büyük bir özenle korunan koleksiyonu oluşturuyor elbette, ancak bahsi geçen iş birliklerinin diğer aktörleri İnönü Vakfı Koleksiyonu, Rahmi Koç Müzesi Koleksiyonu ve Mutlu İlmen Koleksiyonu'nun sergiye katkısı da çok kıymetli. Serginin katlarında kayboldukça, bu özel koleksiyonlardan da sergiye dahil olan parçaların akışa ne kadar renk ve anlam kattığı görülüyor. Eş küratörlüğünü Şebnem Eryavuz ve Hülya Bilgi'nin üstlendiği serginin düşünce aşamasından hayat bulmasına kadar geçen sürede harcanan ciddi emek ve güçlü bir sanatsal

“DEĞİŞİMİ KADIN KIYAFETLERİ ÜZERİNDEN OKUYORUZ”

Serginin eş küratörlüğünü ve koordinatörlüğünü üstlenen Hülya Bilgi, modanın bir anlamda toplumda kadınların oynadığı rolü, o rolün zamanla değişimini anlattığını belirterek, “Toplumlardaki yenilenme ve son yüzyılların modernleşme hareketlerini pek çok örnekte kadın kıyafetleri üzerinden okumak mümkün. Biz de bu düşünceyle, Cumhuriyet'in 100. kuruluş yıldönümünde, Türkiye'nin ilk özel müzesi unvanına da yakışır biçimde Sadberk Hanım Müzesi olarak en çarpıcı koleksiyonlarımızdan biri olan Osmanlı ve Cumhuriyet dönemi kadın kıyafetlerini öne çıkardık. Serginin nüvesini geleneklerine saygılı, ama aynı zamanda genç Türkiye Cumhuriyeti'nin değerlerine sıkı sıkıya bağlı Sadberk Koç'un koleksiyonu oluşturuyor. Sergi mekânı olarak seçilen Abdülmecid Efendi Köşkü de eşsiz konumu ve göz alıcı mekânlarıyla ziyaretçilere unutulmaz bir deneyim sunuyor.”

“CUMHURİYETİMİZİN 100'ÜNCÜ YILINA YAKIŞIR BİR SERGİ”

Serginin eş küratörü Şebnem Eryavuz, modanın dönemin insanların alışkanlıklarındaki değişimi, gündelik yaşama dair izleri ve sosyoekonomik koşulları da yansıttığını belirterek, “Örneğin sergimizdeki gibi söz konusu Osmanlı İmparatorluğu'nun son yüzyılı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yılları ise 'fes' ve 'şapka' sözcükleriyle özetlenebilecek devrim niteliğinde değişimler görülür. O dönem, 19. yüzyılda hız kazanan reformların ardından yüzünü Avrupa'ya çeviren Osmanlı elitinin Batı tarzı yaşamı taklit etmeye başlamasıyla kadın modası da bu değişimden etkilenmişti. 20. yüzyılın başlarında ise büyük savaş tüm dünyadaki kadınların hayatını, dolayısıyla moda algısını da değiştirdi. Cumhuriyet'in ilanıyla birçok ülkeden önce önemli haklar elde eden Türk kadınlarının toplumsal yaşamdaki yeni rolleri haliyle kıyafetlerine de yansdı. Bizler de Cumhuriyetimizin 100'üncü yılına yakışır bir sergi tasarımına imza atarak, tüm bu akışı sergimizdeki çok özel parçalarla yansıtmaya çalıştık” diyor.

üslubun yansıması daha ilk andan sizi atmosfere çekiyor. “Mâziden Âtiye Zarâfet” sergisini, bilgi verme amacı taşıyan bir moda gösterisi gibi kurgulamayı tercih ettiklerinden söz eden ikili, sergi salonunda Klasik Türk Müziği ilhamlı ritmik müzik çalınmasının ve yansıtma yüzey kullanımının da ziyaretçiye dönem hissini yaşatacağını düşünmüş. Çok da haklılar, zira tüm bu detaylar sizi karşı karşıya kaldığınız giysinin dönemine götürüyor; heyecanınızı ve ilginizi bir an bile kaybetmeden köşkte yaratılan sahnelerin birer ferdi olmanızı hatta o dünyalarda zevkle kaybolmanızı sağlıyor. Sergiyi gezerken, kıyafetlerin korunmasından serginin tasarımına; bir adım ötesinde kıyafet ve aksesuarların sergiye hazırlanma aşamasına kadar bir başarı hikâyesi okuyorsunuz. Serginin düzenlemesi size, köşkteki özel bir güne ya da baloya konuk olduğunuz hissiyatını veriyor. Sergide yer alan gelinlikler, özel gün kıyafetleri, saray ve sokak kıyafetleri; 19. yüzyıldan 20. yüzyılın başına uzanan zaman diliminde Osmanlı kadınının geleneksel tarzdan çıkıp çağın ruhunu yakalama arzusuyla yüzünü Batı’ya dönüşünü, yine saraydan başlayarak büyük kentlere yayılan dönemin modasının Cumhuriyet’in ilanıyla kadının hak ve özgürlük algısını nasıl yansıttığını son derece başarılı bir şekilde anlatıyor.

SERGI

Katlardaki başarılı geçişler

Konukları girişte gelinlikler ve özel günlerde giyilen muhteşem elbiseler karşılıyor. İlk kıyafet ise bir ev sahibi vakurluğu taşıyan Şehsuvar Baş Kadınefendi'ye ait ihtişamlı düğün elbisesi. Uzun kuyruklu, gümüş teller, danteller, değerli taşlar, inciler ve boncuklarla işlenmiş birçok gelinlik modelinin yanı sıra saraydaki davetlerde, padişahın huzuruna çıkarken giyilen birbirinden zarif özel gün elbiselerinin önünden uzun süre ayrılamıyorsunuz. Dönemin saray hayatı ve kıyafetleri hakkında en önemli başvuru kaynaklarından birini kaleme alan şair ve bestekâr Leyla Saz'ın elbisesi ve armonyumu da serginin en özel parçaları arasında. Padişahın kendisine ihsan ettiği nişanlarını takarken giydiği saray esvabını ve armonyumunu görünce güftesini yazıp bestelediği şarkılarını duyar gibi oluyorsunuz. Yine aynı katta diğer tarafta bir Osman Hamdi Bey tablosundan çıkmış gibi duran ferace ve çarşaflarla karşılaşıyorsunuz. Tarihte bir gün Sultanahmet Meydanı'nda dolaşmaya çıkan İstanbullu kadınları o kıyafetleri içinde görür gibi oluyorsunuz. Yıllar içinde modadaki değişimi yansıtan bu örnekler aynı zamanda kadınların sosyal hayattaki yerlerinin de nasıl değiştiğinin ipuçlarını veriyor bir bakıma. Üst kata çıktığınızda Cumhuriyet'in ilanından hemen sonraki yıllara ait kıyafetlerin geçidi başlıyor.

▼
Türk Giysileri İçinde Bir Kadın.
Jean-Étienne Liotard, 1740–1750
Pera Müzesi
Suna ve İnan Kırâç Vakfı Oryantalist Resim Koleksiyonu.

Kendinizi bu kez de farklı duygular içinde ve sanki bir Cumhuriyet Balosu'nda hissediyorsunuz. Hayalinizde o dönem elbiseleri içinde, dönemin müziğiyle dans eden birbirinden şık kadınlara gururla eşlik ediyorsunuz. Tüm dünyada Türk kadınının çağdaş yüzü olan Latife Hanım, Mevhibe İnönü ve Afet İnan'ın en zarif kıyafetleri, çanta ve ayakkabılarını gördüğünüzde farklı hislerle doluyorsunuz.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını kutlarken, Mustafa Kemal Atatürk için ayrılan özel salona girdiğinizde ise duygularınızı dizginlemeniz zor olabilir. Zira bu bölümde Ömer M. Koç Koleksiyonu'ndan fotoğraflar eşliğinde Atatürk'ün, Sadberk Hanım Müzesi ve Rahmi Koç Müzesi'nden gelen kişisel eşyaları sergileniyor. Bu salon Atatürk'ün ruhunu taşıyor; adeta sizi onunla farklı bir zamanda yeniden buluşturuyor. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100'üncü yılı onuruna Koç Holding adına Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi tarafından düzenlenen; küratörlüğünü Şebnem Eryavuz ve Hülya Bilgi'nin üstlendiği "Mâzîden Âtiye Zarâfet, Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminden Cumhuriyet'in İlk Yıllarına Kadın Kıyâfetleri" sergisi, 19 Mayıs 2024 tarihine kadar Halife Abdülmecid Efendi Köşkü'nde misafirlerini ağırlamak için bekliyor.

CUMHURİYET'İN 100'ÜNCÜ YILINDA BAYİLERİMİZDEN ANLAMLI MESAJLAR

KOÇ TOPLULUĞU BAYİLERİ, CUMHURİYETİMİZİN 100'ÜNCÜ YILINA DAİR DÜŞÜNCELERİNİ
VE HİSSETTİKLERİNİ ÇEKTİKLERİ ANLAMLI VİDEOLARLA PAYLAŞTI.

Bu yıl Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını tüm Türkiye olarak büyük bir coşkuyla kutluyoruz. Bu tarihi yıla özel olarak Koç Topluluğu bayileri de Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk ve Cumhuriyet'in kendileri için ne anlam ifade ettiğini anlatan birbirinden güzel videolar çekti. Toplamda dört bölüm hâlinde yayınlanan videolarda, bayrama özel özenli görüntüleri ile kamera karşısına geçen bayilerimiz, anlamlı sözler eşliğinde güzel temennilerde bulundu. Bu videolara konuk olarak duygu ve düşüncelerini ifade eden tüm bayilerimize teşekkürlerimizi sunuyoruz. Koç Topluluğu olarak hep birlikte "Çok Yaşa Cumhuriyet" diyoruz ve Cumhuriyet değerlerine bağlı olarak güçlü bir Türkiye için çalışmaya devam ediyoruz.

#ÇokYaşaCumhuriyet

HATİCE AKILLI
Beko Bayi, Samandağ, Hatay
"Cumhuriyet, halktır, Cumhuriyet özgürlüktür, Cumhuriyet Atatürk'tür. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını sevgi, coşku ve gururla kutluyoruz. Cumhuriyet bilim yoludur, Cumhuriyet aydınlık doludur. Atatürk'ün bize armağan ettiği bu Cumhuriyeti ilelebet devam ettirmek bizim görevimizdir."

YAŞAR GİZİROĞLU
Giziroğlu Ticaret, Kaman, Kırşehir
"Çocuklar koşup oynuyorsa bu topraklarda gönüllerince ve sen çocuklar kadar hürsen bu topraklarda, işte bütün bunlar Atatürk ve Cumhuriyet sayesinde."

MEHMET GÜLER
Ford Metinler Genel Müdürü, Kayseri
"Benim için Cumhuriyet, gelişme, başarı ve istikbal ifade ediyor. Cumhuriyetimizin 100'üncü yılı kutlu olsun. Bizim için en uygun yönetim şekli Cumhuriyet'tir. Yaşasın Cumhuriyet!"

DUYGU BAYRAKDAR
Tunalı Beko, Trabzon
"Cumhuriyet, hak ve özgürlüktür; açıklık ve şeffaflıktır. Atatürk, tek bir vatan, tek bir bayrak, tek bir dildir. En güvenilir adresimiz Cumhuriyet."

**SERKAN YÜCETAŞ
VE EMEL YÜCETAŞ**
Aygaz ve Sendeo
Bayi, Kartal,
İstanbul

“Atatürk’ün ‘Bağımsızlık benim karakterimdir. Türk milletinin karakter ve adaletine en uygun olan idare Cumhuriyet’tir’ sözüyle, bir çift mavi gözün ışığında ilan edildi Cumhuriyet, 1923’te. Egemenlik kayıtsız, şartsız bizim olsun diye, o büyük dehânın yolunda adım attık bağımsızlığa, özgürlüğe ve uygarlığa. ‘Türkiye Cumhuriyeti ilelebet payidar kalacaktır’ sözüne olan inancımızla, nice yüz yıllara Türkiyem, Atatürk’ün ışığında.”

SİBEL ER
Tunalar Beko, Trabzon

“Cumhuriyet eşit haklara sahip bireylerdir. Atatürk demek asla vazgeçmemektir.”

MUSTAFA HASTA
Ford Metinler Servis
Müdürü, Kayseri

“Cumhuriyet deyince aklıma gelen Atatürk, şehitler ve gaziler.”

Mustafa Hasta
Ford Metinler Servis Müdürü, Kayseri

ÖZGÜR KARAHAN
Aygaz Çetin Otogaz Bayi,
Aksaray

“Atatürk, dirilişin simgesi, Cumhuriyet ise özgürlüğün teminatıdır. Cumhuriyet adil, özgür, demokrat bir yaşantıdır.”

Özgür Karahan
Çetin Otogaz Bayi, Aksaray Aygaz

GÜNEŞ ÇETİN
Gönül Halı,
Arçelik Bayi, Manisa

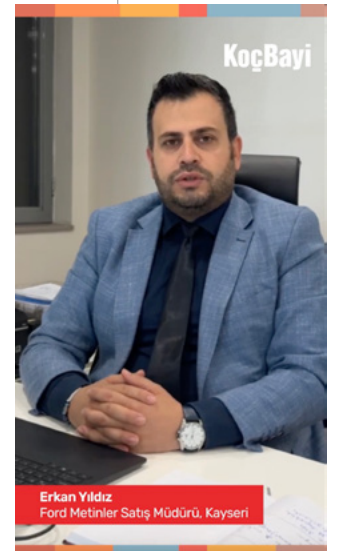
“Atatürk bizim ulu önderimiz, ulusumuzun lideri ve Cumhuriyetimizin kurucusu ve sahip olduğumuz en değerli şanslardan bir tanesi. Onun sayesinde şu anki tüm kişisel hak ve özgürlüklerimize ve demokrasimize sahibiz. Cumhuriyet sahip olduğumuz en değerli varlık. Onun sayesinde şu anda kadınların seçme ve seçilme hakları var. Şu anda eşit bireyler hâlinde, yasalar önünde yaşıyoruz ve bunu Atatürk’e ve Atatürk’ün silah arkadaşlarına borçluyuz.”

Güneş Çetin
Gönül Halı Arçelik Bayi, Manisa / Turgutlu

ERKAN YILDIZ
Ford Metinler
Satış Müdürü, Kayseri

“Cumhuriyet üç kelimeyle benim için eşitlik, özgürlük ve yurttaşlığı ifade etmektedir.”

Erkan Yıldız
Ford Metinler Satış Müdürü, Kayseri

CUMHURİYET ÖZEL

İZZET DÜZENLİ

Tunalar Beko, Trabzon

“Atatürk, Türkiye’nin kurucusu ve modernleşmenin öncüsüdür. Cumhuriyet, halkın katılımı ve temel insan haklarını koruma açısından önemli bir rol oynar.”

ÖZGÜR TAYLAN ŞANLIER

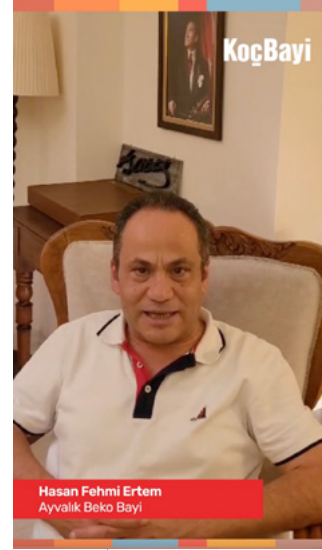
Aygaz ve Sendeo Bayi, Beyoğlu-Fatih, İstanbul

“Atatürk ve Cumhuriyet bizim için, milletimizin sonsuza kadar var olabilmesi için, büyük kurtarıcı Mustafa Kemal Atatürk’ün bize armağan ettiği yegâne bir mücevherdir.”

HASAN FEHİMİ ERTEM

Beko Bayi, Ayvalık

“Bugün yaşadığımız bu topraklarda, bu coğrafyada, huzur ve barış içerisinde yaşıyorsak; iç savaşların, ülkeler arası savaşların yaşandığı bir Ortadoğu ülkesi değilsek, bunu Mustafa Kemal Atatürk ve onun kurduğu Cumhuriyet’e borçluyuz. Mustafa Kemal Atatürk, Türk Milleti için en uygun yönetim şeklinin Cumhuriyet olacağını biliyordu. Cumhuriyet, onun hayali ve hedefiydi. Bizler de Cumhuriyet’i ilelebet payidar kılacağız.”

HEPŞEN SAVAŞER

Ford Metinler Müşteri İlişkileri Sorumlusu, Kayseri

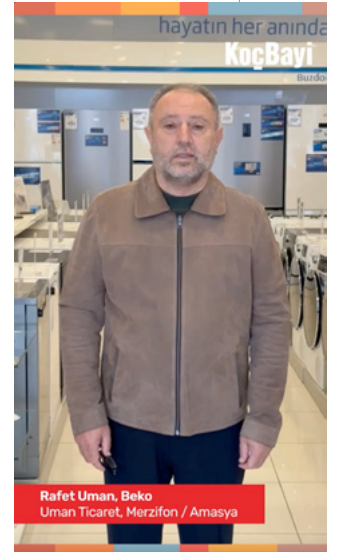
“Cumhuriyet benim için eşitlik, laiklik ve egemenliği ifade ediyor.”

SEVİLAY DÜLGER,

Ford Ünalılar, Kayseri

“Bu kutlu günde sözlerime Atamız, Ulu Önderimiz Gazi Mustafa Kemal’in cümleleriyle başlamak istiyorum. ‘Umutsuz durum yoktur, umutsuz insanlar vardır. Ben umudumu hiçbir zaman yitirmedim.’ Atatürk benim için umut demek! Onu anlamak, onun duygularını hissedebilmek, onun fikirlerini anlayarak yaşayacağımız her zorluk karşısında asla yılmadan, yarınlara umutla bakabilmek demektir. Ben Mustafa Kemal’im; biz Mustafa Kemal’iz, ben Cumhuriyet’im; sen Cumhuriyet’sin. Cumhuriyet çağdaşlık, Cumhuriyet eşitlik, Cumhuriyet yarın ve daima, her zaman gururla kutlayacağımızdır. 100’üncü yılımız kutlu olsun! Saygıyla, gururla, minnetle...”

RAFET UMAN

Uman Ticaret Beko Bayi, Merzifon, Amasya

“Cumhuriyet, çağdaşlığın adıdır. Halkın iradesinin yönetime yansımasıdır.”

Okusun

Bağış yapmak için

100. Yıl

Cumhuriyetin geleceği olsun

Her yıl binlerce öğrenci en temel ihtiyaçlarını karşılayamadığı için okulunu tamamlayamıyor. TEV'e yapacağınız bağışlarla gençler okusun, Cumhuriyetimizin geleceği olsun!

444 0 838 / tev.org.tr

TÜRK EĞİTİM VAKFI
1967